"ચતુર સુંદર"

ર   વ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્તાઃ
"નવ[illegible]ન" પુ[illegible]

બક્ષનપુરી ભાગળ—સુરત.

હમારા તરફથી પ્રસિદ્ધ થયલા લોકપ્રિય પુસ્તકો.

આજ સુધી નહીં બહાર પડેલી એવી

બહોળા સુધારા વધારા સાથે

ચતુર સુંદર

રસિક

ગરબાવળી

છપાવી પ્રસિધ્ધ કર્તા:

"નવચેતન" પુસ્તકાલય.

સુલેમાન હાજી અબ્દુલરસુલ મોરીસવાળા.

બરાનપુરી ભાગળ—સુરત.

આવૃતિ ૨ જી   સંવત ૧૯૮૧

સુરત લીમડાચોકમાં આવેલા મગનલાલ વનમાળીદાસના "દેશી મિત્ર" પ્રેસમાં નાથુભાઈ દેવચંદે છાપ્યા.

મૂલ્ય-દશ આના.

ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ ૧૨૪૨ ૭

ચતુર સુંદર રસીક ગરબાવળી.

—:સીતાની કાંચળીનો ગરબો:—

કૈકૈ ક્રોધમાં બોલીયાં હો બહુચરી, રામ લક્ષમણ વન જાય,
પહેલું વન રામે મેલીયું હો બહુચરી, સીતાએ રોપ્યાં છે વૃક્ષ.
અમરોને ડમરો રોપીઓ હો બહુચરી, રોપ્યા છે દાડમ દ્રાક્ષ,
રાજા રાવણનો મરઘલો હો બહુચરી, વનફળ ચરી ચરી જાય.
ચરતાં સીતાએ ભાળીઓ હો બહુચરી, કાંચલડી સીવડાય,
સાવ સોનાનો કુંચવો હો બહુચરી, ચામડામાં શો સાર
નહી કાકાના કુટંબમાં હો બહુચરી, નહી મામાને મોસાળ,
નહી મહીયરમાં બાંધવો હો બહુચરી, કોને ચડાવું પાડ.
સીતા મહીયરના પાતળાં હો બહુચરી, કોણ લડાવે લાડ,
સીતાના બોલ સાંભળ્યાં હો બહુચરી, ધનુષ્ય લીધું હાથ.
પહેલું તે બાણ રામે ફેંકયું હો બહુચરી, જઇ પડયું દરીયા સાથ.
બીજે તે બાણે મૃગ મારીયો હો બહુચરી, ધાજો હો લક્ષમણવીર,
સીતા કહે જાઓ દીએર હો બહુચરી, હણ્યા તમારા વીર.
ઘેલી સીતા ઘેલું ન બોલીએ હો બહુચરી, રામ હણ્યા કેમ જાય.

આણ આપી શ્રીરામની હો બહુચરી, લક્ષમણ વાંસે ધાય,
રાવણ આવ્યો જોગી વેશથી હો બહુચરી, ભીક્ષા દો સીતામાય.
આણ આપી છે શ્રીરામની હો બહુચરી, ભીક્ષા આપી નવ જાય,
એક પગ મુકો આણમાં હો બહુચરી, બીજો તે આણો બહાર.
ખાંધે મુકીને રાવણ ચાલીઓ હો બહુચરી, હરી છે સીતાનાર,
મૃગ મારીને રામ લાવ્યા હો બહુચરી, નાંખ્યો મઢીની બહાર.
સુના મંદીર દીસે માળીયાં હો બહુચરી, કયાં ગઈ સીતાનાર.
રામ રૂવે લક્ષમણ રીઝવે હો બહુચરી, ઘેલાં ના રોશો રામ.
સીતા સરખી પરણાવશું હો બહુચરી, સીતા ધરાવશું નામ
જળજળ કમળ ન નીપજે હો બહુચરી, વનવન અગર ન હોય,
ઘેરઘેર સીતા ન નીપજે હો બહુચરી, બંધવ વિચારી જોય.
રામે તે પાનબીડાં ફેરવ્યાં હો બહુચરી, કોઇ છે બળીઓ જોધ,
બીડુ ઝીલે હનુવો જતી હો બહુચરી, લાવું સીતાની શોધ.
ઠામ ઠેકી ઉપડયો હો બહુચરી, ગયો લંકા મોઝાર.
જોયા ચોરાસી ચૌટડાં હો બહુચરી, જઇ જોઇ તો બાવન બજાર.
જોયાં મંદીર જોયાં માળીયાં હો બહુચરી, જોયું રાવણનું રાજ,
કંઇ સીતા દીઠાં નહીં હો બહુચરી, ગયો પાણીયારીને ઘાટ.
બાઇ પાણીઆરી તને વીનવું હો બહુચરી, કયાં છે સીતામાય;
અશોકવાડીને ઝાડવે હો બહુચરી, ત્યાં જો તુજથી જવાય.
ત્યાં થકી હનુમંત ઠેકીઓ હો બહુચરી, આશોપાલવને ડાળ,
પડતી મહેલી પવીત્ર હો બહુચરી, મુદ્રીકા જોયાં તે સીતા નાર.
મુદ્રીકા મારા રામની હો બહુચરી, કયાંથી લાવ્યો હનુમાન,
કોણે તને જોવા મોકલ્યો હો બહુચરી, કોણે આલ્યાં એધાણ.
રામે મને જોવા મોકલ્યો હો બહુચરી, લક્ષમણે આલ્યાં એધાણ,

ભાળ લેવા હું આવ્યો હો બહુચરી. પંચવટીથી પ્રમાણ.
તરશો તે હઈશ ભાઈ સાવજો હો બહુચરી, તહાડાં તે નીર જઈપી,
ભુખ્યો તે હઈશ ભાઈ સાવજો હો બહુચરી, પડયાજ વનફળ ખા.
જી ઝોટે ને ઝપાટે હો બહુચરી, ખંખેરે ને ખાય,
માળી આવ્યો માથુ કુટતો હો બહુચરી, રાવણ પાસે જાય.
રાવણ બળથી બોલીઓ હો બહુચરી, મારો બળીને બાણ,
મારજો લોઢેને લાકડે હો બહુચરી, મારજો એરણ ઘાણ.
કુંભકરણે ભાથા ભીડયા હો બહુચરી, માર્યું બળીને બાણ,
ઈંદ્રજીતે ભાથા ભીડયા હો બહુચરી, કે હું વાળું એનો ઘાણ.
નહીં મરૂં લોઢેને લાકડે હો બહુચરી, નહી મરૂં એરણને ઘાણ,
સાચું બોલ ભાઇ સાવજો હો બહુચરી, શેને તજે તું પ્રાણ.
બધી લંકાના ગોદડાં હો બહુચરી. શસ્ત્ર ઘાણીનું તેલ,
મારે તે પુછડે બાધે જો હો બહુચરી, અગ્નિ તેમાં મેલ.
મોત વાંદરાંનું તે થકી હો બહુચરી, ચેતજે મનમાં ઝટ,
ત્યાં થકી ઉપડયો ઠેકડે હો બહુચરી, જઇ બેઠો લંકા ગઢ.
બાળ્યા ચોરાસી ચઉટાં હો બહુચરી, બાળ્યાં છે બાવનબજાર,
રાખ્યાં,વિભિષણના એક ખોલડાં હો બહુચરી, તે આસોપાલવડાળ.
લંકા બળે અતુલની હો બહુચરી, હનુમાન ને હસવું થાય,
જુના તે ગઢને ગાંદરે હો બહુચરી, નાગર નરશઈઓ ગાય.

મીરાંબાઇનો ગરબો. રાગ-ગરબી.

પ્રભુ પાલવ પકડી રહી છું પુરણ પ્રેમથીરે,
મારા છેલ છબીલા અંતરના આધાર;
ઉભી અરજ કરે છે મીરાં રાંકડીરે.—(ટેક).

તમે દાસીતણાં દુઃખ—હરી દુર કરોરે;
શીશ નામી મારા પ્રભુને પ્રણામ—ઉભી અરજ૦

સાખી | સાસરીઆમાં સુખ નહીં મહીયરીએ નહિ માન,
| સુખ દુઃખની મારી વાટડી, કોઈ ન ધરતું કાન.

નથી રહેવું મારે રાણાજીના રાજમાંરે,
રાણો રોશે ભરીયો કપટી કુડો કંથ—ઉભી અરજ૦

સાખી | આ વખત હરી આવજો, વિઠ્ઠલ ધાજો વ્હાર.
| ગોવંદ સાથે ગોઠડી, અબળાના આધાર.

વેરી વસમો જાણી વેગે વહેલા આવજોરે.
નહીં તો જરૂર મારા જીવનું જોખમ થાય—ઉભી અરજ.

સાખી | ઉંડે કુવે ઉતારીયાં, તરત તુટયું વરત,
| તારણવાળો તારસે, શામળીયો સમરથ.

એવા વીવેકી વીઠ્ઠલને જાવું વારણેરે,
કે જેથી ટળે હરીજનોના અંતરના ઉચાટ—ઉભી અરજ૦

સાખી | વિશ્વાસે વળગી રહી, ત્રીકમ રાખે ટેક.
| અળગી રહી તમ આગળે. મન ધરી વિવેક.

ભકત સારૂ આવે, ભાવે ભુદર ભેટવારે,
સત્ય રાખો હરી સાચા સુંદર શ્યામ—ઉભી અરજ૦

સાખી | નિતિધર્મ નવ ચુકવો, જ્યાં ઘટમાં પ્રાણ.
| સહેજે સાંધુ ઉતરે, હરી ઉગારે હાંણ.

નિત્ય નામ લેતા પાપી પાવન થાય છેરે,
પ્રભુ રાખો મુને [illegible]સ—ઉભી અરજ૦

સાખી | રૂપાળા રણછોડજી, નમી નમી લાગુ પાય,
| દુષ્ટ કંથને દુર કરો, જેથી શીતળ થાય.

તમ દર્શન દીઠેથી દુઃખ જાયછેરે,
આવો ભેટવા ભાવ ધરીને ભગવાન—ઉભી અરજ૦

સાખી | ભકતી ભેદના વેદને, શું જાણે ગમાર,
| છોટમદાસની વીનતી, ગાજો નરને નાર,

હરી ભજે તેની આશા પુરણ થાયછેરે.
અંતે જાય બેસી વૈકુંઠે વિમાન—ઉભી અરજ૦

મીરાંબાઇનો ગરબો. (બીજો)—રાગ ગરબી—

કોઇ મીરાંને મનાવી વ્હેલાં આવજોરે,
તેને આપું વેડ વીંટી ને ભંડાર,
જાવો તેડવાને વાર લાગે નહીંરે

સાખી | રાણો કાગળ મોકલે, દેજો મીરાંને હાથ,
| કંથ રૂદન કરે ઘણું, છોડી ચાલ્યા સાથ.

મારે અન્ન તો લીધાની છે આખડીરે,
નહીં તો જરૂર મારા જીવનું જોખમ થાય—કોઇ મીરાંને૦

સાખી | શું કરૂં આ સાહ્યબી મુજને છે ધીક્કાર,
| વગર વાંકે કહાડીઆં, સમજો નહીં કંઇ સાર.

મારા મનની વાતો મનમાં રહીરે,
ગયા પછી હવે હાથ ઘસે શું થાય—કોઇ મીરાંને૦

સાખી | સતી મનાવી લાવજો, સદાય પામું સુખ,
| કયારે આવ એ સતી, જોવું મારે મુખ.

મારો અમુલખ મનખો એળે ગયોરે,
એવે લઇ ખેપીઆ ખબર તેણી વાર,—કોઇ મીરાંને૦

સાખી | શાને શોક ધરશે હવે, થનાર વસ્તુ થાય,
| તેજમાં તેજ સમાઇ ગયાં, શામળીયાની સહાય.

એવો ભકતી કેરો અતી પ્રતાપ છેરે,
સોની છોટો લાગે નમી નમીને પાય—કોઇ મીરાંને૦

નળરાજાનો ગરબો —રાગ બરાનપુરી—

રે નળરાજાનું આખ્યાન, તમે ધરી લ્યોને ધ્યાન
દમયંતી સ્વયંવર કહુ તમને..................
કે નૈષદ દેશનો રાય, તે તો મૃગયા રમવા જાય,
ત્યાંથી આવ્યો જનાવર એક, હંસને................
હંસ કરવા લાગ્યો વાત, રાજા નળની સંગાથ,
મુને મુકી દો મહારાજ, મારી નારી રૂવે, શું કહું તુમને.
સો, પુત્રની તો છે માત, તેને મળી આવું આજ,
આપ્યું વચન. છોડી દીધો હંસને...................
હંસ ઉડયો ઉડયો જાય, એની માડીની પાસ,
ત્રણ દીવસમાં આવ્યો રાજા કને...................

સાખી | રાજા હંસ ઘેર આવ્યા, તેને હૈયે હરખ ન માય,
| હંસ વાહન બ્રહ્મા તણું, તેને ખોટાં કેમ કહેવાય.

તેં વચન આપ્યું મુજને, રાજા કહે છે હસને,
તું કન્યા લાવની શોધીને—હંસ ઉડયો ઉડયો જાયે;
શોધી સ્વર્ગને પાતાળ, ત્યાંથી ઉડયો કુંદનપુર નગરીમાં.
કુંદનપુરનો છે રાય, રાજા ભીમક કહેવાય,
તેની પુત્રી કુંવારી એક દમયતી.
તે તો કુંવારી કહેવાય, સુખે રહે છે વાડી માંહે,

હંસ જઇ બેઠો ત્યાંય, એક ઝાડ ઉપર કરે નળનાં વખાણ;
થયું કન્યાને જાણ, જુવો કોણ બોલે નર વાડીમાં.

સાખી | દમયંતીએ દાસીને કહ્યું, જુઓ કોણ બોલે વાડી માંહ્ય
| એવા નર એ કોણ છે, વળી કેમ કરી ઓળખાય.

દાસી ફરતી આવી, હંસ બેઠો નીચી ડાળી,
વહાલો હાથે કરીને પકડાઇ ગયો.....................
નારીએ ચાંપ્યો રૂદીઆ સાથ, પછી પુછી નળની વાત,
એવા નળ કુંવારા કેમ રહ્યા.........................
હંસ કહેવા લાગ્યો વાત, રાણી દમયંતી સાથ,
કે તેના તેજ થકી રવી જંખવાઇ ગયા...........
નારીનું વચન લઇ જ્યા હંસ ઉડયો છે ત્યાં,
પાછો ફરીને નૈષદ દેશ ગયો.........................

સાખી | રાજા ભીમકની પુત્રી, તેની કદળી સરખી કાય;
| ત્રણ ભુવન ફરી વળ્યા, પણ એવી કન્યા મળે ના કયાંય.

તેના તેજ તણો નહી પાર, તમે શું કરો વિચાર,
જઇ પરણો કન્યા દમયંતી...............................
નારદમુનિ કહેવાય, તે તો દેવ સભામા જાય,
(તેણે) જઇ કહ્યા સમાચાર ઈંદ્રને...................
વાયુ વરણુ અગ્નિ આવ્યા, જોડે યમરાજાને લાવ્યા....
ઘણા ચરિત્ર કીધા રાય છળવાને.................

સાખી | પાંચે મંડપમાં ગયા ધરી નળનું રૂપ;
| આવી વરમાળા અર્પવા, તે બની ગઇ તદરૂપ,

પુત્રી પુછે પીતાને વાત. માળા કોને આરોપું
અહીં આવ્યા છે પાંચે આ નળ બનીને.........

નારી ફરતી ફરતી આવી, વરમાળા આરોપી નળરાજાને
એક એકને દીધા શ્રાપ, રીંછ રોઝ વાઘ વાંદર બન્યા;
તેતો દેવ સભામાં ગયા, એ તો ઓશીયાળા થયા,
ઘરની નારીઓ મહેણાં દે છે. એમ કહે છે ખુશાલદાસ;
સાબાસ જગજીવન એ પછી કળજુગ વાપ્યો નળરાજાને.

શ્રીબજરંગી હનુમાનજીનો ગરબો.

અંજનીનો જાયો હનમાનરે સમરૂં બજરંગી;
એને ચઢે છે તેલ સીંદુરરે સમરૂં બજરંગી,
મારા રામ તણા રખવાળરે સમરૂ બજરંગી

સાખી | શનીવારે કરૂં તમારી સ્થાપના, ને સોમે કરૂ સેવન;
| કપુરે ઉતારૂં તમારી આરતી, એવા સકળ સ્વરૂપ

હનમાનરે–સ૦

માતાજીનાં વચન સાંભળીને, બાપના પાળવા બોલ,
અયોધ્યાનું રાજ મુકી રામ લક્ષમણે, ભોગવીયાં વનવાસરે–સ૦
રામે રથ જોડીઆ, સીતાને લીધાં સાથ;
વનનાં વનકલ પહેરીઆંરે સાથે ચાલ્યાં છે લક્ષ્મણ વીરરે–સ૦
વનમાં જઇ મઢી કરીને, ત્યાં પુર્યો છે વાસ;
લક્ષમણ સરીખા બાંધવ નહી મળેરે, તમને ફળનું લાવી
આપનાર કોણરે–સ૦

રામ ખોદે તલવાડીને, લક્ષમણ બાંધે પાળ;
સોના કેરે ઘડુલેરે સીતા, ડમરોને મરવો પાયરે–સ૦
સીતાની વાડીમાં ડમરો તે, મૃગલો ચરીચરી જાય;
કાલે મરાવું પેલા મૃગનેરે, મારાં કાચાં તે વનફળ ખાયરે–સ૦

મૃગ મરાવી કારમોને, તેની કઢાવું છાલ;
તેનો સીવડાવું કંચવોરે, હું તો હીંડુ ચમકતી ચાલરે–સ૦
મરીચી મૃગ થઈ આવીયોને, રાણીને લાગી રડ;
હો મારા રામજીરે, કંથ કાંચલડી સીવડાવોરે.–સ૦
સુતર ભરેલો કંચવોરે, ચામડાની શી રડ;
આપણા સ્વારથ કારણે, પેલા પશુના શીદ લેવા પ્રાણરે–સ૦
સીતા કહે નહી પીયરીએ ને, નહી માને મોસાળ;
નહી મારે કંથ કહ્યાગરા ને મારા મનની કોણપુરે આશરે–સ૦
ભાથામાંથી બાણ કાઢી અને, રામજીએ લીધાં હાથ;
મૃગ મારવા રામ સંચર્યારે, મુકી સીતાને લક્ષમણ સાથરે–સ૦
પહેલું બાણ રામે સાંધયુંને, વાગ્યું મૃગ શરીર;
મૃગ મરતાં પોકારીઓરે, ધાજો ધાજો લક્ષમણ વીરરે–૦
સીતા કહે તમે સાંભળોને, બોલાવે તમવીર;
લક્ષમણ કહે ખોટી વાત છે, કંઈ કપટ જેવી વાતરે–સ૦
કપટ છે તમ દીલડાં વીશે હું સમજી આ વા'ર;
ભીડ પડી બંધવને વન વિશેરે, તમે બેઠા કરો વિચારરે–સ૦
કુદ્રષ્ટી મુજપર તમ તણી યે, તેમાં નહી સંદેહ;
જાણ્યા તમને લક્ષમણ દીયરરે, જાણ્યા પાપ તમારા આજરે–સ૦
સીતાના વચન વગયા હૃદે વિષે ને ચઢી લક્ષમણને રીસ;
મઢીને ફરતી ચોકી મુકીનેરે, ચાલ્યા ત્યાંથી તે દીસરે–સ૦
ધુપ પડે ધરતી તપેરે, જોગી ઉભો બહાર;
સત્ય પાળવાને કારણેરે, ભીક્ષા આપો હો રામકેરી નારરે–સ૦
આપવી હોય તો આપો મનેરે નીકર મુખે કહો નાય;
બાર થાય મને ઘણી મારો સંગ કેદારનાથ જાયરે–સ૦

ઉંચી મેડી આકાશમાંને નીચા સરોવર ઘાટ;
સીતાને રાવણ હરી ગયોરે, પછી મઢીમાં ઉડે કાગરે-સ૦
રાવણને જોઇ સીતા સતી, કરતાં ઘણો વિલાપ;
ન કહેવાનાં વચન લક્ષ્મણને કહ્યારે, લીધું પાપ માથે અમાપરે-સ૦
સત્ય વચની સત્ય બાંધવા ને. સત્યનો ચાલન હાર;
આગળ બુદ્ધી મારી પોંહુચી નહી ને, ઘણા કર્યા તીરસ્કારરે-સ૦
નીચ બુધ્ધી સ્ત્રી જાતનીરે, નહી મનમાં કાંઇ વીચાર;
પોતાના સ્વારથને કારણે રે કરે પુરૂષને ખુવારરે-સ૦
મૃગ મારી રામ આવીઆને આડો ઉતર્યો સાપ;
ઓ મારા બંધવારે આજે વિપ્રીત દીસે કાજરે-સ૦
ધનુષ મેલ્યાં હુકડાને, બાણજ મેલ્યાં બહાર;
ઓ મારા સગુણ બંધવારે, ગઈ સકુળની-નીજ નારરે-સ૦
મે જાણ્યું લક્ષ્મણ સુલક્ષણોને સારા કરશે કામ;
ના માર્યો વનમાં મૃગલોરે, નવ રાખી સકુળની નારરે-સ૦
કુવા ઢાંકણ ઢાંકણું ને; ખેતર ઢાંકણ વાડ;
બાપનું ઢાંકણ બેટડો ને, ઘરનું ઢાંકણ નારરે-સ૦
રામ રૂવેને લક્ષ્મણ રીઝવેરે, ના રોસો મારા વીર;
બીજી પરણાવશું સુંદરીરે તેનું નામ ધરવીશું સીતા નારરે-સ૦
જળ જળ કમળ ના નીપજે, વન વન ચંદન ન હોય;
સતી સીતા એક છેરે. એવી ઘેર ઘેર સીતા ના હોયરે-સ૦
રામ રૂવે, લક્ષ્મણ રૂવે, રૂવે વનના પંખી જન,
ના રૂવે હનુમાન એકલા, એને સીતા લાવ્યાની ઘણી હામરે-સ૦
રામે બીડાં આપ્યાંને, હનુમાને લીધાં તે હાથ;
આજ્ઞા હોય તો ઉડીયેરે તેડી લઈ આવું સીતા માતરે-સ૦

ત્યાંથી હનુમાન ઉડીયાને, પડયા લંકાની માય;
જોયાં ચોર્યાશી ચઉટાંને જોયાં બાવન બજારરે-સ૦
જોઈ રાવણુની રાણીઓને જોયા રાવણુના મહેલ;
જોઇ રાવણુની મેડીયોરે, પછી પેંઠા તે વાડી માંયરે-સ૦
વાડીમાં જઇ વનફળ લાવતાને, તેનો કરતા આહાર;
લીલી વાડી સુકી કરીરે, પછી દીઠાં છે સીતા માતરે-સ૦
કયાંથી તમે અહુ આવીયાને, શું તમારૂં નામ;
કોણે તમને મોકલ્યારે, અહીં શું છે તમારે કામરે-સ૦
રામે અમને મોકલ્યાને, હનુમાન મારૂ નામ,
પંચવટીથી અમે આવીયારે, મારે શોધ લેવાનું કામરે-સ૦
આગળ દરીયો જળ ભર્યોને ત્યાં રાક્ષસનો ભય;
શી રીતે તમે આવ્યારે, શાથી પહોંચી તમારી હામરે-સ૦
સાત સમુદ્ર સુકા કરૂને રાક્ષસને મારૂ ઠેર;
આજ્ઞા હોય તો ઉડીયેરે લઇ જવું માતાજીને ઘેરરે-સ૦
વાડી સઘળી ઉજડ કરીને લગાડી લંકામાં લહાય;
અક્ષયાદી કુંવર મારીયારે, વર્તાવ્યો લંકામાં કેરરે-સ૦
ત્યાંથી હનુમાન ઉડીઆ ને આવ્યા રામજી પાસ;
રામને સમાચાર આપીઆરે કુશળ છે સીતા માતરે-સ૦
ત્યાંથી રામ ચાલીયા ને આવ્યા લકાની માય;
પત્થર કેરી પાળ બાંધીને સૈન ઉતાર્યું પેલે પારરે-સ૦
લંકાગઢ રામ પહોંચીયાને રાવણને થઈ છે જાણ;
ઈંદ્રજીત યુધ્ધે ચઢયોરે ત્યારે લક્ષ્મણને મુરછા થાયરે-સ૦
કડવી હોજો લીંબડીને શીતળ હોજો છાંય;
બંધવ હોય બોલકણારે પણ અંતે પોતાની બાંયરે-સ૦

સુખમાં સંભારે સુંદરીને દુ:ખમાં સંભારે રામ;
વનમાં સંભારે બંધવોરે મારી ભાંગી જમણી હાથની બાંયરે--સ૦
નવ મહીના ઉદરમાં રાખીયાને નવ જાણી માની વાત;
બાળપણામાં જેની મા મરેરે તેને ચો દીશાના વાયરા વાયરે--સ૦

દુ:ખના બેલી બંધવાને માડી જાયા વીર;
તેની તોલે કોઇ ન હોયરે, એ તો સુખ દુ:ખમાં સાથરે--સ૦
લક્ષ્મણ જાગ્યાને હોજીરે બંધવ બોલને એકવાર
માત વીના સૂની બેટડીને, ભાઇ વીના સુની બેનરે,
આવ્યાતા આપણ ત્રણે જણાને, હવે કેમ જઇશ હું એકાએકરે
માત તે મારી પુછશે ત્યારે હું શો ઉત્તર દઇશરે
ચઉદ વરસ વન વિષે રહ્યા નવ જાણી સુખની વાત;
અંતે મને દગો કરીને તમે ચાલ્યા ગયા ભુજ ભ્રાત;
બ્રહ્મચર્ય વૃત તમે પાળીસુને તજી નિદ્રાને આહારરે;
રાત દીવસ ચોકી કરી અમ તણી રહી ઘર બહાર.
પુત્ર વિના પરીવાર સુનો સ્ત્રી વિના ઘરબારરે;
બંધુ વિના બેલ નહી કોઇની મિત્ર વિના શો વીચાર.
ભરત શત્રુઘ્ન મને પુછશે કયાં ગયો લક્ષ્મણ ભાઇરે;
આવી વાત તમારી સાંભળીને રોશે સુમીત્રા માઇરે.
ઉઠો બંધવ વાર થાય છે, મારવા રાવણ રાયરે;
પછી જઇએ અવધપુર વીશે, સાથે લઇ સીતાય.
રામના વીલાપ જોઇને રૂવે સેના તમામ,

ધનવંતરી વઈદે ઉપાય શોધીયોને, કીધી આજ્ઞા હનુમાન-સ૦
હનુમંત મન હીંમત ધરીને દ્રોણાચળ લેવા જાય;
પલક એકમાં પાછા આવીયારે; વળી લક્ષ્મણની મુર્છાયરે-સ૦
કુંભકર્ણ ઇંદ્રજીતને માર્યો, બહુ બળીયા કુમાર,
જમાઇ મરાયા સઘળા રાવણનારે, પછી રાય કરે વિચારરે-સ૦
અહીમહી મીત્ર પોતા તણાને તેડાવ્યા રાવણે સાર;
રામ લક્ષ્મણને ચોરી ગયારે, મહીકાવતી નીરધારરે-સ૦
પ્રભાતે શોધ કીધી સેનામાંને, નવ દીઠા લક્ષ્મણ રામ.
સેન્યા રોવા લાગી બધી રામનીરે, રોવા લાગ્યા અષ્ટપ્રધાનરે-સ૦
હનુમાને પગલાં કહાડીયાંને, આવ્યા સમુદ્ર તીર;
મકરધ્વજને ત્યાં બાંધીઓરે એ તો ગયા છે પેલે પારરે-સ૦
દેવી દેશમાં પેસીને ત્યાં દેવી બન્યા તતખેવ;
રામ લક્ષ્મણ ત્યાં આવીયારે એમણે કીધી છે હનુમંત સેવરે-સ૦
મહીરાવણનું મોત સાંભળીને તેને પણ માર્યો ઠાર;
તેની રાણીને વરદાન આપીયાંરે પછી આવ્યા તે લંકા મોઝારરે-સ૦
લંકામાં યુધ્ધ કરીને છેદ્યાં રાવણનાં શીશ;
અસુરનો અંત આણીયોરે પછી હરખ પામ્યા જુગદીશરે-સ૦
રાણી કીધી મંદોદરીને, આપ્યું વિભિષણને રાજ;
સીતા લઇ રામ સંચર્યાને, આવ્યા અયોધ્યા મોઝારરે-સ૦
માતાએ મોતીડે વધાવીયાને હઇડે હરખ ન માય;
મોતી કેરા ચોક પુરીઆરે, લીલા નૌતમ ત્યાં તો થાયરે-સ૦
છોડાવી અધરમ નગર તણાને, ટાળ્યા પ્રજાનાં દુઃખ;
લાડ પાળ્યાં માતા તણારે, લવલેશ રાખ્યા નવ દુઃખરે-સ૦
રૂડો ગરબો બજરંગી તણોને, વાંચો નિત્ય નરનાર,
હનુમંત કેરા પ્રતાપથીરે, છોટો કહે ઉતારો ભવપારરે-સ૦

—પંદર તિથિનો ગરબો—

સખી પડવે તે પંથે ચાલ્યારે મહાવનના તે મારગ ઝાલ્યારે;
સાથે સીતાને લક્ષ્મણ બાળા, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી બીજે મઢીમાં બીરાજેરે એવાં નદીઓ તણાં નીર ગાજેરે;
રામ મેલી ગયા રૂડું રાજે રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી ત્રીજે તે વન કેરી ઝાડીરે, દશ ફળ મંગાવે છે દહાડીરે;
સારી શોભે સીતાજીની વાડી, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી ચોથે કેવડીયો મહેકેરે, ફાલ્યો ફુલ્યો ને મોગરો લેહકેરે;
એવી લીલી લતાઓ લ્હેકેરે, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી પાંચમે પોપટ પાળ્યોરે પાંખ લીલી ને કાંઠલો કાળોરે;
મુખે રામ ભણતો ભાળ્યો, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી છઠે છેતરવાને આવ્યોરે, કુડો કપટી રાવણ સાથે લાવ્યોરે;
બે મુખનો મરગ બનાવ્યો રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે
સખી સાતમે શ્રીહરી સમર્યારે. વાડી ભેળી ઉરાડયા છે ભમરારે;
દુઃખ સાહિને તાણ્યા છે ડમરા, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી આઠમે એને નીહાળ્યો, ધનુષ ધારીને મૃગલો માર્યોરે;
મૃગ મરતી વખતે પોકાર્યો, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે,
સખી નોમે તે નાંખ્યો તીરરે, જઇ વાગ્યો છે મૃગને શરીરરે,
વારે ધાજો લક્ષમણ વીર રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે
સખી દશમે કહે લક્ષમણનેરે બેલી વીરા બોલાવે છે તમનેરે,
આડી આણ દીધી છે અમને રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી એકાદશી અપવાશીરે, લંપટ લેવાનો લાગ તપાસીરે
રાવણ સીતાને લઇ ગયો નાશી, રઘુપતિ રામ રૂદેમાં રહેજોરે.

સખી બારસે હનુમાન બળીયારે, થેકી સમુદ્ર પાર નિકળ્યારે;
જઈ જોગમાયાને મળીયા, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી તેરસે ત્રંબાળુ ગાજેરે, હાક હનુમાન કેરી વાગેરે;
લાહ્ય લંકા તે ગઢમાં લાગે, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી ચઉદશે ચિત વિચારીરે, ફોજ વાંદરાની રચી સારીરે;
રામે રાવણને નાંખ્યો મારી, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી પુનમે પ્રભુજી આવ્યારે, થાળ ભરી મોતીડે વધાવ્યારે;
માતા કૌશલ્યાને મન ભાવ્યા, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે.
સખી પંદર તીથી પુરીરે, એમાં એક નથી અધુરીરે;
આત્મારામની વાણી મધુરી, રઘુપતી રામ રૂદેમાં રહેજોરે.

—શ્રી મહાકાળી માતાનો ગરબો—

મા તું પાવાની પટરાણી કે, કાળિ કાળકારે લોલ,
મા તારે ડુંગરડે ચડવું તે, અતિ ઘણું દોહલુંરે લોલ.
મા તારી પ્રદક્ષણા કરવી કે, વરણુન શું કરૂંરે લોલ,
વિશ્વાશે તપ કરવા બેઠા કે, કેવળ મુની થયારે લોલ.
આવું રૂડું ચઉટું ચાંપાનેર કે, ચઉટે ચઉદ મળ્યારે લોલ,
ત્યાં કાંઇ ગાતા તે ગરબા કે, માજી આવ્યારે લોલ.
રાયે છેડલો સાહ્યો હાથ કે, માજી પ્રસન્ન થયાંરે લોલ,
માગ્ય માગ્ય ઘોડાની ઘોડાર કે, હાથી ઝુલતાંરે લોલ.
માગ્ય માગ્ય કુટુંબ કુસુળક્ષેમ કે, જંજાળ અતિ ઘણીરે લોલ,
માગ્ય માગ્ય ગુજરાત સરખી ગાદી કે, ભદર બેસણાંરે લોલ.
માગ્ય માગ્ય નવેખંડના રાજ્ય કે, ચાંદો સુર્ય તપેરે લોલ,
માગુ મંગુ એટલું વરદાન કે, મારે મોહોલે પધારીએ લોલ.

ફૂટ ફૂટ પાવાના રાજન કે, એ શું માંગીયું રે લોલ,
આજથી છઠેને છ માસે કે, મુળ તારૂં જશેરે લોલ.
એમ કહી માતા થયાં અલોપ કે, પાવો હાથ ઘસી રહ્યોરે લોલ,
મુગલે ચઢાવી છે ફોજ કે, પાવાગઢ ઘેરીયોરે લોલ.
દરવાજે ઉભા દરવાન કે, કોઇને પુછીયુ રે લોલ,
રાજાજીએ ખોદાવીયું તળાવ કે, પાણી નવ નિસર્યું રેલોલ.
મુગલે ખોદાવીયું તળાવ કે, .જળ દુધે ભર્યું રે લોલ,
માજીનો આવો છે મહિમાય કે, કવિ નવ કહી શકેરે લોલ.

શ્રી વલ્લભકૃત—બહુચરાજી માતાનો ગરબો—

અરદાળી :બહુચર માત, જોવાને જઇએ,—ટેક.
જોવા જઇએ સુખીઆ થઇએ, આરાસુરમાં રહીએરે;
આપ આપણા મનની વિનંતી, જઈ બહુચરને કહીએ–જોવા.
આરાસુરમાં અંબા બીરાજે પાવાગઢ મહાકાળીરે;
દક્ષિણમાં તુળજા ભવાની, ચુંવાળ બહુચર બાળી–જોવા.
માને પારે હવન થાય ને ચીર ચુંદડી હોમાયરે;
બ્રાહ્મણ બેઠા વેદ ભણે છે, માનુની મંગળ ગાયરે–જોવા.
માને પારે જે કોઇ આવે, તેની પુરે આશરે;
કરજોડી જન વલ્લભ કહે મા, હું છું તારો દાસ–જોવા.

મલાવરાવનો રાસડો.—રાગ ગરબો—

પીતળ લોટા જળે ભર્યારે. દાતણ કરતા જાઓરે મલાવરાવ;
શેહેરનો સુબો કયારે આવશેરે...............................ટેક૦
દાતણ કરશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે મલાવરાવ–શે૦
ચીની તે પ્યાલા તેલે ભર્યારે, મર્દન કરતા જાઓરે મલાવરાવ–શે૦

મર્દન કરશું વાડીએરે ફરતી ફીરંગીની ફોજરે મલાવરાવ-શે૦
તાંબા તે કુંડીઓ જળેભ રીરે, નાવણુ કરતા જાવરે મલાવરાવ-શે૦
નાહવણુ કરશું વાડીએરે ફરતી ફીરંગીની ફોજરે મલાવરાવ-શે૦
રાંધી રશોઇયો એમ રહીરે ભોજન કરતા જાવરે મલાવરાવ-શે૦
ભોજન કરશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે મલાવરાવ-શે૦
પાન સોપારીને એલચીરે, મુખવાસ કરતા જાવરે મલાવરાવ-શે૦
મુખવાસ કરીશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે મલાવરાવ-શે૦
સોના તે કેરા સોગટારે, રમત રમતા જાઓરે મલાવરાવ-શે૦
રમત રમશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે મલાવરાવ-શે૦
ઢીંચણુ સામો ઢોલીઓરે, પોઢણુ કરતા જાઓરે મલાવરાવ-શે૦
પોઢણુ કરશું વાડીએરે, ફરતી ફીરંગીની ફોજરે મલાવરાવ-શે૦
ક્યાંથી આવ્યા જંગલારે, માથે ટોપી ને ભુરો વેશરે મલાવરાવ-શે૦
રાણી રૂવે રંગ મહેલમાંરે, દાસીઓ રૂવે દરબારરે મલાવરાવ-શે૦
હાટે રૂવે હાટ વાણીઆરે, ચોરે રૂવે ચારણુ ભાટરે મલાવરાવ-શે૦
શહેર છોડી સુબો નીસર્યોરે, લીધી નડીઆદની વાટરે મલાવરાવ-શે૦

—પંદર તિથિનો ગરબો—

પડવા, ની પણુ પ્રીત ઘટમાં ભુલીરે,
મારા હરી વિના એક વાત સર્વે સુનીરે.
બીજે, બાળે વેશ રહી છું બાળીરે,
આ ઘરમાં કેમ રહેવાય વાગે તાળીરે.
ત્રીજે, ત્રીભોવનરાય મંદીર પધારોરે,
હરી આવોને આપણે ઘેર હેત વધારોરે,
ચોથે, ચંચળ નાર ચતુરાં ચાલેરે,

પેલો વડોદરાનો વઇદ દુઃખડાં ટાળેરે.
પાંચમ, ના પડદા હરી શું રાખ્યારે,
મારે પ્રેમરસ પીવા કાજ હરીરસ ચાખ્યારે.
છઠ્ઠે, છઠ્ઠીના લખીયા લેખ તે કેમ ટળશેરે,
મારે પેલા ભવની પ્રોત આવી મળશેરે.
સાતમ, ના સંતાપ હરી શું અમનેરે,
આ શું કહીએ મહારાજ લાજ નહી તમનેરે.
આઠમે, ઓછવો થાય હરી હોય હેલીરે,
મારે સોળ ગોપીઓનો સાથ રમવા ઘેલીરે.
નોમે, નમેરા નાથ નગણાં ન થઈએરે,
આ ગોકુળીયું ગામ મેલી મથુરાં ન જઇએરે.
દશમે, દીનરાત દેહ મારી દાઝેરે,
ઘેર નાવલીઓ રીસાય તે ઘણું સાલેરે.
એકાદશી, ના વ્રત મારે કરવાંરે,
શ્રી જુમનાજીનાં ધ્યાન મારે ધરવાંરે.
દ્વાદશી, ને દહાડે દરશન દેજોરે,
મારા શામળીયા ભગવાન સન્મુખ રહેજોરે.
તેરશ, ના તો તંત અમારા તુટયારે,
આ હરી હરી કરતાં હોઠ અમારા સુકયારે.
ચઉદશે, તો ચતુર નર શું વાહાયારે,
ઘેર રાધા સરખી નાર શું રીસાયારે.
પુનમે પંદર તીથી થઈ પૂરી કહાવેરે,
મુને સેજડીએ સુતાં નીંદ્રા ના આવેરે.

શ્રી રાધિકાજીના કૃષ્ણ વીરહના મહીના.—રાગ ગરબી—

કહો સખી કારતક કેમ જાશે, વનમાં મોરલી કોણ વાશે;
કે મહીનો કોણ દાણી થાશે—કે જુમના જાવા દો પાણી.
કે માગશરે, મન મારૂં મળીયું, કે વિષય ભાવ થકી ટળીયું;
કે જેમ લુણ પાણીમાં ભળીયું,...............કે જુમના.
કે પોષે, સોસ પડયા અમને, વ્હાલા મારા શું કહીએ તમને;
કે દીલાસા દીધા છે અમને,.....................કે જુમના.
કે માઘ, મકર તણે માટે; કે ફૂલડીયાં વેરતી ખાટે;
કે વહાલાજી મારાં મથુરાંની વાટે,....................કે જુમના
કે ફાગણે, ફર ફરે હોળી, કે આછા ચનીયાને ચોળી;
કે ચુંદડી કેશરમાં રોળી,..........................કે જુમના
કે ચઇતરે, ચતુરા ચીત ધરતી, વ્હાલાજીના ગુણ ગાતી ફરતી;
કે તોયે મારે વહાલે કીધી નરતી,..............કે જુમના
કે વઇશાખે, વાયા વાવલીયા, કે ઘેર પધારો નાવલીયા;
કે દુધડે ધોઉ તમારા પાવલીયા..............કે જુમના.
કે જેઠે, જુગજીવન આવ્યા, કે સઉ લોક વધામણી લાવ્યા;
વહાલાજી મારા કશુંએ ના કાવ્યા,..............કે જુમના.
અષાઢે અબળા થઇ ઝાંખી; વહાલે મારે ભરજોબન રાખી;
વિચારો હવે વાત થશે વાંકી,..................કે જોબના.
શ્રાવણ, સરવડીઓ વરસે, કે નીર નદીએ ઘણાં ઢળશે;
કે કોયલડી ટહુકલીઆ કરશે,....................કે જુમના.
ભાદરવો ભલી પેરે ગાજે, સઇયર ઘેર વલોણું વાજે;
તે તો મારા રૂદીયામાં દાજે,................. કે જુમના

આસો, ની રજની અજવાળી કે શેવ વણું કે સુંવાળી;
કે વહાલા વિના આ શી દીવાળી,..............કે જુમના.
કે રાધાના હાથે સોનાની ચુડી, રમતાં દીસે છે રૂડી;
દુઃખરે સરવે ગયાં છે બુડી,................ કે જુમના

શ્રી ગોપીઓના મહિના—રાગ ગરબી—

કારતકે, કૃષ્ણ ગયા મેલી, મારે ઘેર આવો વનમાળી;
કુબજા કેમરે ગમે કાળી, આવો હરી રાસ રમો વહાલા.
માગસર, મારગડે રમતાં, ભેળાં બેસી ભોજનીયાં જમતાં;
હવે હરી કેમ નથી ગમતાં,...................આવો હરી.
પોષે તો સોસ પડયા અમને, ત્રીકમજી શું કહીએ તમને;
દીલાસા ભારે દીધા અમને,....................આવો હરી.
માઘે, મહા અંધારી રાત્યો, પુલડાંએ બીછાવી ખાટયો,
વહાલે લીધી મથુરાંની વાટયો,................આવો હરી.
ફાગણે, ફેર ફેરે હોળી, પહેરણ ચણાંને ચોળી;
ચુંદડી મારી કેશરમાં રોળી,....................આવો હરી.
ચઈતરે, ચિત્ત કરે ચાળા, મધુવન મોરલીઓવાળા;
દરશન દો ડાકોર તીરથવાળા,..............આવો હરી.
વઈશાખે, વાટલડી જોતી, ઉભી રહી ધુશકડે રોતી;
પાલવડે આંસુડાં લોતી,......................આવો હરી.
જેઠે, જગજીવન આવે, વધામણી સહુ લોકો લાવે;
વહાલો મારો કશુંએ નવ કહાવે............. આવો હરી.
અષાઢે, અબળા રહી ઝાંખી, વહાલે મારે ભરજોબન રાખી;
વિચારો તે વાત થશે વાંકી,...................આવો હરી.

શ્રાવણ, તો સરવડીઓ વરસે, નદીએ નીર ઘણાં ઢળશે
વહાલો મહારો શી રીતે ઉતરશે,.... ....આવો હરી
ભાદરવો ભલીપેરે ગાજે, વહાલા થઇ વિહવળ તમ કાજે
વહાલો મારો જરીએ ના લાજે,.... ....આવો હરી
આસો માસે આવી દીવાળી, શેવો વણું કે સુંવાળી
વહાલા વિના આ શી દીવાળી,.... ....આવો હરી

દાણલીલા—શ્રી રાધાકૃષ્ણના સંવાદ રૂપે-

રાધા-પાલવડો મેલો મોહનજી મારગડે મને જાવા દો;
આવતા આપીશ દાણ તમારૂં, મહી મારૂં વેચાવા દો.
શ્રીકૃષ્ણ-વેચતાં તને કોણ ખાળે છે, સાંભળને રાધે પ્યારી;
મહી ગોરસનું દાણજ દોની, વહેલી થાને વૃજનારી.
રાધા-નારીને તું ના બોલાવીશ, છાનો રહેને છોગાળા;
કઠણ રાજ છે કંસરાયનું ગઉ ચારી ખા ગોવાળા.
શ્રીકૃષ્ણ-હું ગોવાળીઓ તું ગોવાલણ, ફરી ગમે તો આવજે;
કંસ સરિખા સો હિમાયતી, સાથે તેડી લાવજે.
રાધા-તેડી લાવું દો મુજને જાવા રોકી રહ્યા શીદ વ્રજનારી;
રઘુનાથના સ્વામી સામળીઆ ઘેલા દીસો છો ગીરધારી.
શ્રીકૃષ્ણ-ઘેલો છું પણ દાણ ન મુકું દોકલડો એકે ઓછો;
ગીરધારીએ ગોકુળ વાસ્યું ઇંદ્રિ કરતા કૃષ્ણ મોટો.
રાધા-મોટો છું ત્યારે મથુરાંથી અરધી રાતે શું આવ્યો;
પર ઘેર રહીને પેટ ભરતો તને દાણી કોણે કહાવ્યો;
શ્રીકૃષ્ણ-વાંકા બોલી વાર કરે છે, કે'તો હૈયાનો હાર તોડું;
દાણ દહીંનું દેરે અબળા નહી તો માથાનું માટ ફોડું.

રાધા–હાર નહી તુટે માટ નહી ફુટે, ન્યાય નગરમાં પુછાશે;
રઘુનાથના સ્વામી શામળીયા, કહો ગોકુળ કેમ રહેવાશે.
શ્રીકૃષ્ણ-ગોકુળ રહો કે જાઓ અત્યારે, દાણ દધીનું નહી મેલું;
ચીર હર્યાં તે ગયાં વીસરી, કામનીઓ કારણ પેલું.
રાધા–નંદતણે ઘેર નવ લાખ ગાયો, નો'તું તે ધન ફાવ્યું છે;
માતા તારી મહી વેચતી, હમણાં તો રાજ્ય આવ્યું છે.
શ્રીકૃષ્ણ–હમણાં હમણાં કરતી રહેજે, મે'ણા દેતી મઈયારી;
ધુતપણામાં તું ધુતારી, ઠગપણમાં છું ઠગનારી.
રાધા–તું ઠગારો તારી માનો પાળેલો, તું માને મેણાં દેવરાવે;
રૂઘનાથના સ્વામી શામળીઆ, ઝાઝું તે શું કહેવરાવે.
શ્રી કૃષ્ણ–કહ્યા પ્રમાણે લેતો નથી, પણ તું મોઢું ના રાખે
અમો છીએ રાજા મહારાજા, અમને તું કેમ ના સાખે
રાધા–ઓળખું છું તું આવ્યો નાસી, મહાવનમાં તું છાનો છું.
જાદવકુળ મધ્યે જન્મ છે તારો, નંદતણે ઘેર નાનો છું.
શ્રી કૃષ્ણ–માતા જસોદા વડાં વડભાગી, તેના છીએ અમો અધીકા
મોટા મુનીવર મર્મ ન જાણે, ગોકુળ વસીએ ગઉચારી.
રાધા–ગઉચારી ગોપી ઘેર વળતાં અમને તમે ઓધારયાં
રૂઘનાથના સ્વામી શામળીઆં, તમે જીત્યા અમે હારયા.

દાણલીલા બીજી.—રાગ ગરબો—

રાધા—તમે અજાણ્યા અમે જાણીએરે,
મારો પાલવડો નવ તાણીએરે;
તમે સમજી રહો મનમાંયરે
શામળીઆ વહાલા રહો વેગળારે,—તમે વહાલા રહો

શ્રીકૃષ્ણ-નારી શું સમજાવે મુજનેરે,
હું તો નહિરે જાવા દેઉં તુજનેરે;
તારી મરડીને રાખીશ બાંયરે;
મઈયારી રાધા દો દાણુશુરે—મઈયારી૦
રાધા--અલ્યા બાહ્ય શું મરડીશ વીઠલારે,
મેં તે તુજ સરીખા ઘણા દીઠલારે;
કપરૂ છે કંસનું રાજરે;
શામળીઆ વહાલા રહો વેગળારે,—તમે વહાલા રહો૦
શ્રીકૃષ્ણ-નારી કંસ થકી 'શું' થાય છેરે,
એવા કંઇક આવે ને કંઇક જાયછેરે;
તારા ઉરના ઉતારીશ હારરે.
મઇયારી રાધા દો દાણશુંરે—મઇયારી૦
રાધા-અલ્યા હાર હઈયાનો તુટશેરે,
મારી મહીની મટુકી ફુટશેરે;
ઘેર સાસુડી દેશે ગાળરે શામળીઆ વહાલા રહો વેગળારે
શ્રીકૃષ્ણ-નારી ગાળને અળ નહી ચડેરે,
જેનું લેણું હોય તે તો લડેરે;
એવાં દાણ મેલ્યાં કેમ જાયરે.—મઇયારી૦
રાધા—અલ્યા દાણી તે કંહીનો આવીયોરે,
મથુરાંથી ગોકુળ આવીયોરે;
ચારી નંદતણે ઘેર ગાયરે,—શામળીઆ.
શ્રીકૃષ્ણ-નારી ગાય ચાર્યામાં શી લાજ છેરે,
એ તો પોતપોતાનું કાજ છેરે;
એમાં મેણુલીઆં નવ હોયરે - મઇયારી૦

રાધા–અલ્યા મેણાં માણસને લાગે ઘણાંરે,
સુણો વઢતાં જ્યારે એ જણાંરે;
તને નીર્લજને નહિ લાજરે—શામળીયા.
શ્રીકૃષ્ણ–નારી લાજે તે કાજ નહી સરેરે,
અહીયાં બીક તે તું કોની ધરેરે;
આવ મળીયે આપણ જણ બેયરે—મઇયારી૦
રાધા–એવું નીર્લજ માં બોલો શામળારે,
તારા ઉરના ઉતારીશ આંબળારે;
મુકો મુકોને મારો હાથરે.—શામળીઆ૦
શ્રીકૃષ્ણ–નારી હાથ ન મેલું તાહરોરે,
અહીયાં અમલ ચાલે છે માહરોરે;
માટે દાણના દોકડા મેલરે.—મઇયારી૦
રાધા–અલ્યા નંદબાવાનો તું છોકરોરે,
તારી પાસે નથી પૈસો રોકડોરે;
અલ્યા આવડો મચ્છર કેમ હોયરે.—શામળીયા૦
શ્રીકૃષ્ણ–નારી જખુભાણની તું છોકરીરે,
તારી પાસે નથી પાઈ રોકડીરે;
આવડો કેમ અભીમાન હોયરે—મઇયારી૦
રાધા—હું તો વિનતી કરૂં છુ કયારનીરે,
સ્વામી રૂગનાથના હારી તમ થકીરે;
મહીનું તે દાણ ન હોયરે.—શામળીયા૦

શ્રી કૃષ્ણ ગોપીની દાણલીલા —રાગ ગરબી—

ગોપી—અલ્યા કહાનજી તું ક્યાં ઘેલો થયો'જો,
તું તો શેનું માંગે છે દાણ જો;
મહીની મટુકી મારી ફુટશે જો;
ગોરસની થાશે હાણજો,-ઘેલું શું બોલે ગોવાળીઆજો.
અલ્યા નવ જાણીશ કોઇ બાપડી જો,
કોઇ મળશે માથા કેરી નારજો;
મારગ મુકીને રહેને વેગળો જો.
રાજા કંસને થાશે જાણ જો.—ઘેલું શું બોલે૦
શ્રી કૃષ્ણ-તારો કંસ કબુદ્ધિ નર શું કરે જો,
મારી સંગે છે સઘળો સાથ જો;
અલી દા'ડી તે દાણ ચોરી જતી જો;
ઘણે દહાડે આવી મારે હાથજો-ઓછી તું જાત આહીરનીજો
ગોપી—અલ્યા હાથની તે હોંશ રખે રાખતો જો,
હાથે તો ચારી જાણે ગયા જો;
પાલવ મુકીને રહે વેગળો જો,
મારી વ્રિજમા થાશે હાણજો—ઘેલું શું બોલે.
કૃષ્ણ—અલી વ્રિજમાં વશીને વેર વાળશું જો;
રખે રાખતી હઇયામાં હામજો.
નંદજીના નામ પ્રતાપથી જો,
હું તો છેદુ તારા કંસનો ઠામજો—ઓછી તું જાત,
ગોપી—અલ્યા કંસે કર્યું તે કેમ વીસરેજો
ભાઇ હણ્યા પોતાના ત્યાંયજો;

નાશીરે છુટયો લાકડા જો,
આવી છઉયોઁ છે વૃજમાંયજો.—ઘેલું શું બોલે.

કૃષ્ણ—વળી વ્રજમાં વશીને વેર વાળશું જો.
તું તો જોજે અમારાં કામજો;
અવનીનો ભાર ઉતારવાજો,
ધર્યું નંદકુંવર રૂડું નામજો—ઓછી તું જાત;

ગોપી—અલ્યા સાચું કહેતામા દુઃખ લાગશેજો.
પેટ માટે ચારે છે ગાયજો;
તું આવડો મોટો એમાં થયો જો.
તુને કોઈએ ન આપી કન્યાજો.—ઘેલું શું બોલે.

કૃષ્ણ—અલી આહીરની કન્યા અમો શું કરૂં જો.
અમો સદા કહેવાઈએ બ્રહ્મચારીજો;
રખે પડછાયો મુને પાડતીજો,
તું તો ધાબળીની ઓઢનારજો.—ઓછી તું જાત.

ગોપી—અલ્યા લાખ ટકાની મારી ધાબડીજો,
હીરા જડીત મારો છે હારજો;
આછી પટોળી મારી પેહેરણે જો
તું તો કામળીનો ઓઢનારજો.—ઘેલું શું બોલે.

કૃષ્ણ—જેનો બ્રહ્માએ તાણો તાણયો જો;
એનો શંકર સરખો વણનારજો.
તેરે ઓઢણુ મારે કામળોજો;
તેનો શેષ ન પામે પારજો.—ઓછી તું જાત.

ગોપી—અલ્યા શેષ સરખું તન તાહ્યરૂજો,
અમો ચંપક વરણી નારજો,
અલ્યા કાયા કનકને વેર વાધ્યું જો,
તું તો પશુ તણો પીંઢારજો—ઘેલું શું બોલે.
કૃષ્ણ—તું શાને નીસરી મહી વેચવાજો,
અલી બેસી રહેને ઘરમાંયજો,
દોલત ઘણી છે તારા બાપનેજો,
તું શાને આવી અહીંયાંય જો—ઓછી તું જાત.
ગોપી—આ વાટે સદા મહી વેચતાંજો,
જઇ પુછો જશોદા માયજો,
બાંધી મુઠી સવા લાખની જો,
ઉઘાડીએ તો પત જાયજો,—ઘેલું શું બોલે.
કૃષ્ણ—અલી ઘણી ઇચ્છા છે મહી ચાખવાજો,
મીઠી મેળવણીનો સ્વાદજો,
ફીકું પડશે તો પાછું આપશુંજો,
તું શાને કરે વિવાદજો—ઓછી તું જાત.
ગોપી—અલ્યા ગોરસ કેરૂં કોણ ગજું જો,
જેટલું પીએ તેટલું પાતજો,
વચને વેર વાધ્યું ઘણું જો,
કદી મન મેળાવો થાતજો—ઘેલું શું બોલે.
કૃષ્ણ—અમે દાણને માટે શું દુભીએજો,
તું તો દાસી દીસે છે રીસાળજો,
હસીને તાળી લે હાથમાંજો.
તું પ્રીત ધરીને રસ આલજો—ઓછી તું જાત.

ગોપી--અલ્યા માગ્યાં મુક્તાફળ પામીએજો,
હઠ કરે કંઈ નહી હોય જો
લાજ નહી તુને લાડકડાજો,
મન આણુને કંઇ વિવેકજો;
કૃષ્ણ--અલી વિવેક ઘણો છે મન માહરેજો,
જવા નહીં દેઉં નિરધારજો,
આપ્યા વિના કેમ છુટશો જો,
તારા મનમાં શું તું વિચારજો,--ઓછી તું જાત.
ગોપી--તારા મનનો વિચાર મેં જાણીયોજો,
હઠ શાને કરો છો આંયજો,
મનમાં મન મળી ગયું જો,
જેમ સાકર ભળે દુધ માંયજો,--ઘેલું શું બોલે.
કૃષ્ણ--મીઠાં વચન તારાં માનુની જો,
સાકર સરખા બોલે જો.
પ્રીતીનો બાંદ્યો તુંજ પાસ છું જો.
આ આપું તમોને કોલ જો—ઓછી તું જાત.
ગોપી--રાઢ ભાગીને રસ આપીયો જો,
ગોવાલણી લાગી પાય જો;
નંદજીના કુંવર કૃપાળને જો,
ઉલટ તો અંગે ન માય જો.—ઘેલું બોલે.
જે કોઇ ગાય શીખેને સાંભળે જો,
તે ફરી ન આવે ગર્ભવાસ જો,
દાણલીલા દીનાનાથની જો,
ગુણ ગાય રતનીયો દાસ જો,—ઘેલું શું બોલે.

દાણલીલાની સાખીઓ. (શ્રી રાધા કૃષ્ણ સંવાદ)

શ્રી કૃષ્ણ—ઉંચીને અલબેલડી રાધે સાંભળ કહું તે વાત,
વૃંદાવનને માર્ગે જાતાં, કોણ છે તારી સાથ.
ઉભીરે બ્રિજની નારીરે, પુછું પરણી કે કુંવારીરે,
આંજ્યાં વિના આંખડી કાળીરે, બાજુબંધ બેરખાવાળીરે.

રાધા—સાથ વાળી તેને ઘેર બેઠી, તારે શી પડપુછ,
માર્ગ મુકી રહે વેગળો, તારે મોઢે નથી મુછ.
ચાલ્યો જા પાંસરી વાટેરે, સાંખુ નંદરાયને માટેરે,
તું તો કયાંનો કાનુડો દાણીરે, પાઉં તને પાંડદે પાણીરે.

કૃષ્ણ—શી છે તારી જાતડી, કીયું છે તારૂં ગામ,
કોણ છે તારા માત પીતા ને શું છે તારૂ નામ--ઉભી.

રાધા—આહીરની અમો જાતડી, ગોકુળ મારૂં ગામ,
ભખુભાણની હું બેટડી રાણી રાધા છે મારૂં નામ—ચાલ્યો

કૃષ્ણ—બોલતી નો'તી તે બોલવા શાખી, આવડુ બોલી આજ
વંદ્રાવનમાં નીત્ય ફરે છે, તુજને તે શી લાજ—ઉભી.

રાધા—લાજવાળા છો તે હું જાણું, ઢાંકી રાખો આપ;
વૃંદ્રાવનનો મારગ રોકી, નીત્ય તપાસો લાગ—ચા૦

કૃષ્ણ—ઝાઝાં રાખો મેઢકાં ગોપી, ઝાઝી રાખે ગાય;
છાશ પીને મોટી થઇ, ભરવાડાની જાત કહેવાય—ઉભી.

રાધા—ગોકુળથી આપી ગોવાલણી, મથુરાંથી આવ્યો કહાન;
મારગમાં એકઠાં થયાં, તું શેનું માગે છે દાણ—ચા૦

કૃષ્ણ—ગોકુળની ગોવાલણી, મથુરાંને મારગ જાય;
આડો કા'ન ફરી વળ્યો, તારો પ્રિતે પાલવ; સાય—ઉભી

રાધા—હું બેટી ભખુભાણની, રાણી રાધા મારૂં નામ;

દાણ લેવાની ઇચ્છા હોય તો, આવજે ગોકુળ ગામ-ચા.

કૃષ્ણ—નંદબાવાના હું નાનડીઓ, કહાનજી નામ પ્રમાણ;
દાણ લીધા વિના જાવા દઉં તો, નંદબાવાની આણ-ઉભી.

રાધા—આણ તો માનું એક કંસની, બીજી ન માનું કોય;
નવ નંદ મારે નેસડે વસે, તારો નંદ તો કોણજ હોય.

કૃષ્ણ—કંસ તે તારો કોણ છે, મેં વશ કીધો સઉ ઠામ;
સંભાળીને બોલજ રાધા, શુદ્ધ ગઇ કે સાન—ઉભી.

રાધા—શુદ્ધ ગઇ નથી મારી, તારી ગઇ જેમ હોય:
સાંભળ છઇયા નંદના, તારે મન વિચારી જોય—ચાલો.

કૃષ્ણ—મનમાં શું વિચારે રાધા, દાણ લેવાનો સહી;
તારી માને શું કહીયે, તને વેચવા મોકલી અહીં-ઉભી

રાધા—આવોને ગોપીના વહાલા, સાંભળો કહું તે વેણ;
તારી માને શું કહીએ તારી પાસે ચરાવે ધેન—ચા૦

કૃષ્ણ—મેણાં બેણાં કરતી રહેજે, મઇયારી મદમાતી;
છાશ પીને દહાડા કાઢે, તું તો રંગે થઇ છે રાતી-ઉભી.

રાધા—કહાનજી કાળા ન કરો ચાળા, મોરલીઓવાળા;
અડધી રાતે શું નાઠા તમે, ભરીને ઉચાળા.-ચા.

કૃષ્ણ—દાણના દોકડા લઇશું રોકડા, બીજી ના કર વાત;
તારે મારે ઝગડો થાશે, ફોડીશ મહીના માટ-ઉભી.

રાધા—દાણના દોકડા આપીશ રોકડા, બીજું ન થાયે આળ;
દાણ લીધામાં શું સમજે, તું નાનું સરખું બાળ-ચા.

કૃષ્ણ—મહીયારી તું મદમાતી, હું નાનું સરખું બાળ;
બાળપણું તુજને દેખાડું, થવા દે સંધ્યાકાળ-ઉભી.

રાધા—સંધ્યાકાળે તું શું બતાવે, સાંભળ કાળા કાન;
મહી વેચીને આવતાં, આપીશ તારૂં દાણ—ચા૦
કૃષ્ણ—તું રંગીલી રૂપની રૂડી; હું છબીલો કાન,
મહી ખપે કે ના ખપે, તું આપને મારા દાણ—ઉભી
રાધા—મહીનાં દાણ ના હોય મોહન, મનમાં સમજો પેર;
મહી પીવાનો ખપ હોય તો, આવજો મારે ઘેર—ચા.
કૃષ્ણ—કયારની તેં મેણાં દઇને, કીધાં અદકાં વેર;
હેત કરી હવે આપવા આવે, એ લાગે કડવાં ઝેર.—ઉ.
રાધા—કહો તો હરી ઘેરથી લાવું કહો તો પાઉં આંય;
હિંમાના સ્વામી શામળા, તમે મનમાં ન લાવશો કાંઈ—ચા.

રાધાજીનો રાસ —:રાગ ગરબી:—

મને કૃષ્ણ જોયાના કોડ, સઇયર ચાલોરે.... ....
ઉમીઆજીને લાગુ પાય, હરિવર આલોરે... ...
દે'રે દે'રે દીવા કરૂંરે, પુજુ શંકર દેવ... ... ...
શામળીઓ વર પામવારે, હું તો કરૂં શંભુજીની સેવ—સ.
ગોકુળની ગોવાલણીરે, હીંડે મલપતી ચાલ... ... ...
એના ઉપર મોહન મોહી રહ્યારે, એનું મુખડું તે લાલગુલાલ—સ.
સાસુ મારી જસોમતીરે, સસરો શ્રી નંદરાય ... ...
કંથ કોડીલો મારો કાનજીરે, મારૂં સાસરૂં ગોકુળ ગામ—સ.
કાળંન્દ્રીને કાંઠડેરે, નહાતાં તે નીર્મળ નીર... ... ...
વસ્ત્ર તે વીઠલો હરી ગયોરે, હું તો શાણેરે ઢાંકું શરીર—સ.
ગાય શીખેને સાંભળેરે, રૂણી રાધાજીનો રાસ.... ....
નરનારી વઇકુંઠ પામશેરે; ગુણ ગાય નરસઇયો દાસ—સ

—:સતી સાવિત્રી ચરિત્રનો ગરબો:—

કવિ—રૂડા અશ્વપતિ રાજાની ડાહી દીકરીરે
જેનું સતી શિરોમણિ સાવિત્રી છે નામ;
જેણે સ્વામીને છોડાવ્યો યમપાશથીરે,
જેણે સકળ જગતમાં અમ્મર કીધું નામ,
તેના ઉત્તમ ગુણની ગરબી ગાઓ સુંદરીરે.
રાજા એક હતો ઘરડો ને આંખે આંધળોરે,
તેનું શત્રુએ લઇ લીધું રાજ્યાસન;
તેથી જંગલમાં જઇ બાંધ્યું તેણે એક ઝુંપડું રે;
તેને સત્યવાન નામે લાડકડો તન,
તે તો કરતો માતપિતાની સેવ પુરા પ્રેમથીરે.
જેની કંચનવરણી કાયા વાણી મીઠડીરે,
મીઠા મહેરામણના જેવો ગુણ ગંભીર—
ઘરડાં અંધ પિતામાતાની જાણે લાકડીરે;
રે'તો માતપિતાની આજ્ઞાને આધીન,
તેની સાથે વરવા સાવિત્રીએ આદર્યું રે,
નારદ—ત્યાં તો નારદજી સમજાવે બાળા ઘેલડીરે,
એની સાથે વરતાં થાશે મોટી હાણ;
એનો આવરદા તો એક વર્ષ બાકી રહ્યોરે;
માટે ન કરતી તું વગર વિચાર્યું કામ.
બીજા રાજકુંવર રૂપાળાની સાથે વરોરે,—
સાવિત્રી-ત્યારે સાવિત્રી બોલી નારદજી સાંભળોરે,
લખિયા લેખ લલાટે મિથ્યા નહિ થાનાર,

મ્હેં તો મનથી માન્યો તે પરમેશ્વર માહ્યરોરે;—
મ્હારો નિશ્ચય કોટી કલ્પે નહિ ફરનાર,
માટે એ વરની સાથે સગપણ મારૂં કરોરે.
કવિ—જોઇ અડગપણું પુત્રીનું રાજાએ પછીરે;
દીધું સત્યવાનની સાથે કન્યાદાન,
રૂડા રાજ્યમહેલની વસનારી વગડે વસીરે,
ત્યાગી અંબર જુનાં વસ્ત્ર કર્યાં પરિધાન,
સ્નેહે સ્વામી સસરા સાસુની સેવા સજીરે-
જેણે કઠણ ભૂમિપર પાય કદી દીધો નથીરે;
જેના પડતા બોલ ઉપાડતાં દાસા દાસ,
જેની કોમળ કાયા ફુલ શૈયાપર લોટતીરે;
તેણે પર્ણકુટીમાં પ્રેમે કીધો વાસ,
મનથી માન્યું મારા વૈભવમાં બાકી નથીરે.—
ત્યાં તો જલના રેલાસમ દિવસો જાતા હતારે;
બાળા નારદજીનાં વચન કરતી યાદ
મનમાં ભય ધરતી—નવ કરતી કોને વારતારે;
મનથી ગોઠવતી શું કરવા તેના ઘાટ.
રજની દિવસ વિચારો એના—એ—મનમાં થતાંરે,
દા'ડા ચાર રહ્યા આવરદાની અવધી તણારે.
સતીયે તે સમયે ત્યાં અન્ન જળ કીધું ત્યાગ
જોડયું ચિત્તપ્રભુમાં ધારીને શુભ ધારણારે;
સોંપ્યું શ્રીહરિના ચરણે પોતાનું ભાગ્ય—
સાવિત્રી—મારી વ્હારે ચડજો હે દિનબંધુ શામળારે.
જાણ્યું સાસુ સસરે વહુઅર સંકટ વેઠતીરે,

સાસુ, સસરા—શાને માટે કરતી અન્ન ઉદકનો ત્યાગ;
શાણી શાને માટે તું કારણ કંઇ કહેતી નથીરે;
કષ્ટે કરમાશે કોમળ આ ત્યારી કાય.
વહુઅર આવયમાં વ્રત કરવાં યોગ્ય તને નથીરે.
કવિ—દુખમાં દા'ડા ચાર વિતાવ્યા વ્રત વિધિએ કરીરે,
આવ્યો સ્વામી સ્વર્ગ સિધાવા કેરો દિન;
સાવિત્રી-આજે ના થાઉં અળગી હું મારા નાથથીરે;
કવિ—એવો નિશ્ચય કીધો સાવિત્રીએ મન,
સ્વામી સંગે રે'વા તૈયારી છાની કરીરે.
ત્યાં તો સત્યવાન માબાપ તણે ચરણે નમેરે.
કરમાં લઈ કે'વાડો કાષ્ટ કાપવા જાય,
ત્યારે સાવિત્રી સ્વામી ને છાની વિનવેરે;
સાવિત્રી-આજે વન જોવાની મુજને ઇચ્છા થાય.
માટે સંગાથે લઇ જાઓ સ્વામી મુજનેરે.
સત્યવાન-ઘેલી નારી ત્હારી છે કોમળ કાયા ઘણીરે;
ત્હારી કનકલતા સરખી કાન્તિ કરમાય,
વ્હાલી વગડામાં ઝાઝા કંટક ને કાંકરારે;
ત્હારી પંકજ સરખી પગ પાની છુંદાય,
માટે હઠ મેલી અલબેલી ઘરમાંહી રહોરે.
સાવત્રી-સ્વામી તમ સંગાથે જંગલ મંગળ લાગતુંરે,
ઘરમાં તમ વિણુ મુજને ધરતી ખાવા ધાય,
હું તો પગલે પગલે પંથે તમ પુઠે રહુંરે;

મુજથી આપ વિના એકલડી નહિ રહેવાય,
માટે સગાથે લઇ જાઓ સ્વામી મુજનેરે.
સત્યવાન-નારી જો મુજ સંગે આવ્યાની ઇચ્છા કરોરે,
આજ્ઞા માગો જઈને માતાપિતાની પાસ.
આજ્ઞા આપે તો ચતુર ચાલો મુજ સંગમારે;
વ્હાલી વડીલ જનોની આજ્ઞા નવ લોપાય,
લખ્યું શાસ્ત્ર પુરાણે જાણો છો સરવે તમોરે.
કવિ—આજ્ઞા માગીને ચાલ્યાં આનંદે દંપતીરે.
પંથે કરતાં પ્રેમે વિધવિધ વાત વિચાર.
મુખ મલકાવે પણ સાવિત્રીને ચિન્તા અતીરે.
રાખે પળ પળ પોતે સ્વામીની સંભાળ,
મનમાં ધીરજને ધારે સંભારે શ્રીહરિરે.

... ...

આવ્યાં ગાઢા વનમાં નરનારી બે સાથમાંરે,
વીણ્યાં પુલ અને ફળ ઈચ્છાની અનુસાર.

... .

ઝળતી કો'વાડો લીધો પોતાના હાથમાંરે,
લાગ્યો કાષ્ટ કાપવા સત્યવાન તે વાર.
એનો આવરદા તો તે સમયે પૂરો થયોરે,
લાગ્યો થાક ઘણોને અંગ લાગ્યું ધ્રૂજવારે.
આવી તમ્મરને રૂંધાયો તેનો પ્રાણ,
મુકી કાષ્ટ કાપવાં આવ્યો સાવિત્રી કનેરે.

....

સત્યવાન-વ્હાલી ઓચિન્તી આવે છે તનમાં તાણ,
શાણી નહિ સમજાતું દુઃખ ઘણું થાતું મ્હનેરે.
સાવિત્રી–મારા નાથ તમારાં સંકટ હરજો શ્રીહરિરે,
તમને કુળદેવી વનદેવીની રક્ષાય.
ઘરડાં માતપિતાની સેવાના પુણ્યે કરીરે,
વ્હારે આવીને વિશ્વેશ્વર કરશે સ્હાય.
કવિ—એવું કહીને બેઠી મસ્તક ખોળામાં ધરીરે,
ત્યાં તો યમરાજા આવી સામા ઉભા રહ્યારે !!!
જેના વસ્ત્ર તણો દીસે છે રાતો રંગ,
જેને માથે છે મુગટ ને કુંડળ કાનમાંરે.
દેખી સાવિત્રીની કાયાયે ઉપજ્યો કંપ,
તો પણ ધીરજને ધારી બોલી તે સુંદરીરે.
સાવિત્રી-કે'છે સાવિત્રી છો કોણ તમો સાચું કહોરે ?
નક્કી લાગો છો મુજને દેવ તણા અવતાર.
આવ્યા શા માટે ને શું કરવા મનમાં ચહોરે,
મારા મનમાં શંકા થાયે અપરંપાર.
કવિ—એવું બોલી શિર નમાવી સાવિત્રી રહીરે.
યમરાજ-હું તો છું યમરાજા સાંભળ ઓ શાણી સતીરે ?
આવ્યો છું ત્હારા સ્વામીને લેવા કાજ,
એના આવરદાની આજ અવધ પૂરી થતીરે,
ત્હારા સ્વામીપરનો સ્નેહ હવે વિસાર.
કવિ—નાંખી પાશ પકડિયો સૂક્ષ્મ દેહ એવું કહીરે,
દેખી બંધાયેલા સ્વામી કેરા દેહનેરે.
સતીએ તે સમયે કરવા માંડયું કલ્પાંત.

ૐ

સાવિત્રી-બાંધીને કયાં લઈ જાઓ છો મારા નાથનેરે,
કવિ—એવું કહીને દીધો યમરાજાને સાદ,
ચાલી પડછાયાની પેઠે પાછળ સુંદરીરે.
યમરાજ-બોલ્યા ત્યાં યમરાજ, સાંભળ હે શાણી સતીરે.
જા તું પાછી ત્હારા આશ્રમમાં આવાર,
ત્હારા સ્વામીની કર અંતક્રિયા વિધિએ કરીરે,
જેથી થાયે તેના જીવ તણો ઉદ્ધાર,
નારી નાહક શ્રમ કરવાથી ફળ કશું એ નથીરે.
સાવિત્રી-બોલી સાવિત્રી સુણો યમરાજા વીનતીરે.
મ્હારા નાથ વિના હું પાછી નહિ ફરનાર.
લઈ જાશો ત્યાં આવું પણ સંગ તજું નહીરે,
સ્વામી વિના છે સુનો :સઘળો સંસાર,
જાતાં એકલડી ઘર જીવ્યાથી મરવું ભલું રે;
પૂછું યમરાજ હું ઉત્તર આપો મુજનેરે,
જગમાં નરનારીનો સત્ય સંબંધ મનાય.
પણ જો બાંધીને લઈ જાશો મ્હારા નાથનેરે;
મ્હારો પતિવ્રતાનો ધર્મ કેમ સચવાય,
તેનો ઉત્તર આપીને વળતી ડગલું ભરોરે ?
યમરાજ-શાણી અમૃત સરખી વાણી ત્હારી સાંભળીરે,
મ્હારા અંતરમાંહી ઉપજે છે અનુરાગ,
ત્હારી ઇચ્છામાંહી આવે એવું ઓ સુંદરીરે;
ત્હારા સ્વામીના જીવિત વિન બીજું માગ્ય,
ત્હારી ઇચ્છા પુરણ કરવા હું ઉભો અહીંરે.

સાવિત્રી–મ્હારા સસરા છે ઘરડા ને આંખે આંધળારે,
ત્હેની રત્નસમી બે આંખો સારી થાય,
આવે તેજ સુરજના સરખું બન્ને આંખમાંરે;
અંગે વૃદ્ધપણાનું દુઃખ કદી નવ થાય.

કવિ—એવું બોલીને સાવિત્રી કર જોડી રહીરે,

યમરાજ–ત્હારા સસરાની આંખો નારી સારી થશેરે,
વધશે સુરજના સરખું આખોનું નુર.
ત્હેની વૃદ્ધપણાની પીડા સઘળી વામશેરે;
માટે જા પાછી પુત્રી આવી બહુ દુર.
ઝાઝુ ચાલ્યાથી ઓ શાણી શ્રમ તુજને થશેરે.

સાવિત્રી–બોલી સાવિત્રી કર જોડી યમરાજા સુણોરે.
મ્હારે વસવું જોઇએ સદાય સ્વામી પાસ.
મુજને શ્રમનવ લાગે સ્વામી સંગે આવતારે,
સ્વામીથી દુર વસતાં તનમાં પ્રગટે ત્રાસ.
જગમાં નાથ વિના નારીનું જીવ્યું ધિક્ક છેરે.
તમને જોતાં યમરાજા શ્રદ્ધા મુજને થતીરે.
મ્હારા મનમાં ઇચ્છા પ્રશ્ન કર્યાની થાય,
શાણાઓ કે છે કરવી સજ્જનની સંગતીરે,
તે તો પૂર્વ જન્મના પુણ્યોથી બંધાય,
સજ્જનની સંગતીનું ફળ મિથ્યા જાતું નથીરે.

યમરાજ–પુત્રી વાણી ત્હારી અમૃત સરખી લાગતીરે,
મ્હારા અંતરમાં ઉપજાવે છે અનુરાગ.
ત્હારા સ્વામીના જીવીત વિના બીજું પૂરીરે.

મ્હારી પાસેથી પુત્રી મનગમતું માગ્ય.
ત્હારી ઇચ્છા પુરણ કરવા હું ઉભો અહીંરે.
સાવિત્રી–મ્હારા સસરાજીનું રાજ્ય દબાવ્યું દુશ્મનેરે,
તેથી કીધો છે વગડામાં આવી વાસ.
તેનું રાજ્ય ગયેલું સરવે પાછું સાંપડેરે,
નિત્યે ધર્મ રહે અંતરમાં પુરી વાસ.
કવિ—એવું બોલી સાવિત્રી કર જોડી રહીરે.
યમરાજ–પુત્રી સસરા ત્હારા રાજ્ય ગએલું પામશેરે,
મળશે મનગમતા વૈભવ ઓ શાણી નાર.
ત્હેની ધર્મ વિશે દ્રઢ શ્રધ્ધાની વૃદ્ધિ થશેરે,
પાછી વિચર હવે પુત્રી નવ કરતી વાર.
ત્હારી દેહે દુઃખ થશે ઓ ! કુળવંતી સતીરે.
સાવિત્રી–મ્હારા દુઃખ વિશે બાકી શી ' યમરાજા કહોરે,
મ્હારી નજરે બંધાયલા દેખું નાથ.
મ્હારે શું સુખ ભોગવવાને જાવું આશ્રમેરે,
સુખમાં દુઃખમાં રહેવું સ્વામીની સાથ,
મ્હારે સ્વર્ગ તણાં સુખ શું કરવાં સ્વામી વિનારે,
રાખો સકળ જગતને નિયંમ મહીં નિત્ય તમેરે.
આપો કર્મ તણાં ફળ સર્વેને તત્કાળ,
રાજા રંક શત્રુ ને મિત્ર ગણો સરખા તમેરે.
તેથી નામ તમારૂં ધર્મરાય કહેવાય,
શરણે આવેલાનું સંરક્ષણ કરતા તમેરે.

યમરાજા-શાણી વચનો ત્હારાં અંતર મ્હારૂં ઠારતાંરે,
જેવી તરસ્યાને પાણીથી તૃપ્તિ થાય,
પુત્રી ના શરમાતી મ્હારી પાસે હજુ માંગતાંરે,
બીજું ત્હારા સ્વામીના જીવત સિવાય.
ત્હારી ઇચ્છા પુરણ કરવા હું ઉભો અહીંરે,
સાવિત્રી-મ્હારા તાત તણું ઘર પુત્ર વિના સુનું દિશેરે.
ત્હેને આપો ગુણિયલ સો પુત્રો યમરાય,
તેના વંશ તણી આ વિશ્વ વિશે કીર્તિ વધરે.
મ્હારાં માત પિતાના સંકટ સરવે જાય.
કવિ—એવું બોલીને સાવિત્રી કરજોડી રહીરે.
યમરાજા-ત્હારા તાત તણે ઘર ગુણીયલ સો પુત્રો થશેરે,
થાશે દશે દિશામાં વંશ તણો વિસ્તાર.
ત્હારાં માત પિતાનાં સંકટ સર્વ ટળી જશેરે,
તુજને આપ્યું ત્હારી ઇચ્છાની અનુસાર,
આવી દુર ઘણે પુત્રી જા તું પાછી હવેરે.
સાવિત્રી-મારા સ્વામીની સંગે છું તો કયાં હું દુર છુ રે,
મારૂં મન તો દોડે છે એથી પણ દુર.
સ્વામીની સંગે રે'વું એ ભૂષણ સતીઓ તણુંરે,
ત્યાગી કાયાને છાયા કયાં જાએ દુર.
સ્વામીના વિરહે સતીઓનું જીવ્યું દોહ્યલુંરે,
રાખે પુર્ણ ભરોંસો સજ્જનનો જગના જનોરે.
વિનતી કરતા સજ્જનો રાખી વિશ્વાસ.
શત્રુ મિત્ર સદા સરખા માને છે સજ્જનોરે,

આવે નહિ સુરજમાં અંધકારનો ભાસ,
સજ્જનની સજ્જનતા કહીયે પલટાતી નથીરે,
યમરાજ–ત્હારાં વચનો શાણી અમૃતથી પણ મીઠડારે.
મુજને તે સાંભળતાં આવે પ્રેમ અથાગ,
મ્હારી પાસેથી વરદાનો ત્હારા હિતનારે.
તારા સ્વામીના જીવિત વિણ બીજું હજી માગ,
ત્હારી ઈચ્છાને આધીન બની ઉભો અહીંરે.
સાવિત્રી–મુજને આપો તો યમરાજા માંગું એટલુંરે.
મ્હારા સ્વામીથી સો પુત્રો મુજને થાય !!!
મ્હારા કુળનું આ જગમાંહી માન વધે ઘણુંરે.
મ્હારી વડિલ જનોના ચરણે પ્રીતિ થાય,
એવું બોલીને સાવિત્રી કર જોડી રહીરે.
યમરાજા–તુજને તેજસ્વી સો પુત્રો આ બાળા થશેરે,
ત્હારા કુળનું ઝાઝું વધશે જગમાં માન.
ત્હારી વડીલ જનોના ચરણે પ્રીતી વાધશેરે,
માટે જા પાછી ઘર તું થાશે હેરાન.
એવું બોલીને યમરાજા લાગ્યા ચાલવારે,

... .

સાવિત્રી–બોલી સાવિત્રી સુણો યમરાજા વિનતીરે.
આપો ઉત્તર મારા પ્રશ્ન તણો આ વાર,
મોટા માણસના વચનો મિથ્યા જાતાં નથીરે.
બોલ્યું અબોલ્યું મોટા જનનું નવ થાય,

જાયે પ્રાણ પરંતુ વચન થકી ફરતા નથીરે.
થાવા સો પુત્રો વરદાન તમે આપ્યું મનેરે,-
તે તો કેમ સત્ય થશે મહારાજ,
બાંધી લઇ જાવા ધારો છો મારા નાથનેરે.
પળશે કેમ કરીને વચન તમારૂં આજ,
કવિ--એવું બોલીને સાવિત્રી કરજોડી રહીરે.

યમરાજા-પુત્રી ધન્ય ત્હને સાચો છે નિશ્ચય તાહ્યરોરે,
બાળા ત્હેં મુજને વચને બાંધ્યો આ વાર.
આજે નિશ્ચયના બળથી ત્હેં વશ મુજને કર્યોરે,
લે આ છોડું છું પુત્રી તારો ભરથાર,
પામ્યો વર્ષ ચારસોનું આયુષ તારો પતીરે.
મ્હારાં સૌ વરદાનો ફળશે તુજને દંપતીરે,
જગમાં ઘર ઘર નરનારી ગુણ ત્હારા ગાય,
પામી સુખ જગમાં અંતે સાથે મુગતીરે.

કવિ--એવું કહીને અંતરધ્યાન થયા યમરાય
વાગ્યાં દેવ દુદુંભી પુષ્પ તણી વૃષ્ટિ થઇરે.
વળતી આવ્યા આશ્રમમાં સંગાતે દંપતીરે,
સતીના અંતરમાં આનંદ અતિ ઉભરાય.
સહુને વીતકની વાતો વિસ્તારીને કહીરે,
પ્રેમે લાગ્યાં બન્ને વાડલ જનોને પાય.
આપે અંતરની આશિષો સૌ નરનારનેરે,
સરવે વરદાનો યમરાજાના સાચાં થયાંરે.

મળિયા વૈભવ સઘળા પામ્યાં સુખ તમામ,
અંતે શ્રીહરિને શરણે વસિને સુખિયાં થયાંરે.
બોલો જય જય કહે છે, મિત્ર બુલાખીરામ,
ગાતાં શિખતાં સરવે સદવર્તનશાળી થજોરે.

—શરદ પુર્ણીમા અજવાળી રાતની ગરબી—

આસો માસો શરદ પુનમની રાતજો,... ... ...
ચાંદલીઓ ઉગ્યોરે સખી મારા ચોકમાં.... ....
સસરો મારો દેરા સરખો દેવજો; સાસુડી દેરારે કેરી પુતળી.
જેઠ મારો અશાડીલો મેહુલો, જેઠાણી ઝબુકે વાદળ વીજળી.
દિયર મારો ચાંપલીયાનો છોડજો, દેરાણી ચાંપલીયા કેરી પાંખડી.
નણદલ મારી વાડીમાંની વેલજો, નણદોઇ તે વાડી માંહીનો વાંદરો,
પરણ્યો મારો ચતુર સુજાણજો, તાણીને બાંધે નવરંગ પાઘડી.
એ પાઘડીએ દશ દશ આંટાજો, આંટેને આંટેરે નવરંગ પાઘડી.
ગોરીનો પરણ્યો વહાણુ કમાવા જાયજો... ... ...
વહાણેથી લાવે ખારેક ટોપરાં... ....
ખારેક ખાય તો ખટકે ગોરીની દાઢજો... ... .
ટોપરડું ખાય તો ગોરીને કુચા વળે... ... ...આસો.

—શ્રી બહુચરાજીના મહીના. —રાગ ગરબી—

ચઇતરે ચીત ઘણું બાંધું, નમી નમી બહુચર આરાધું;
મન મારૂં ગોખે જઇ લાગ્યું, સેવોને શંખલપુર રાણી,
વઇશાખે વાવલીઆ વાયા, માજીના ઘંટ તળે આવ્યા;
માતાજીની મોટી છે માયા... ... .સેવોને.

જેઠે, તો જુગતી છે સારી, હરિહર બ્રહ્મ થકી વારી;
ઓખ ઉપર જાઉં બલીહારી... ... ...સેવોને.
અષાઢે મેઘ ઘણાં ગાજે, છત્ર શિર બહુચરને છાજે;
ચોઘડીયાં તો અદ્દભુત વાજે... ... ...સેવોને.
શ્રાવણ, સરવડીઓ વરસ્યે, માજીને ભજશો તો તરશો;
નીકર તમે અથડાતાં મરશો.... ... ...સેવોને.
ભાદરવો, ભલીપેરે ગાજે, મા સેવકને સનમુખ તો થાજે;
બુડતાં બાવલડી સાહાજે... ... ...સેવોને.
આસો, માસે આવી દીવાળી, આવ્યાં છે અંબાને કાળી;
ગરબે રમે મોટા મહાકાળી... ... ...સેવોને.
કારતકે, કોયલડી બોલે, ના આવે કોઇ માજીને તોલે;
તેજ જોતાં ત્રિભુવન ડોલે... ... ...સેવોને.
માગસર, માનસરોવર નાહે, ચાચર આવી ગરબા તો ગાયે;
સેવકની મા કરજો સાહે... ... ...સેવોને.
પોષે પ્રીત ઘણી ધારી, પાંડવ લીધા ઉગારી;
કૌરવ સરવે ગયા હારી... ... ...સેવોને.
માઘે, તો મને નથી ગમતું, મન મારૂં રહે છે ભમતું;
મન મારૂં માજીમાં રમતુ... ... ...સેવોને.
ફાગણે, પૂર ફરતી હોળી, પહેર્યાં માએ ચરણાંને ચોળી;
કેસર બહુ છાંટયા છે ઘોળી... ... ...સેવોને.
બારે માસ પુરણ કીધાં, દહીતને દંડ ભલા દીધા;
દેવતા સહુ ઉગારી લીધા... ... ...સેવોને.
આસો સુદ બીજને બુધવારરે બારે માસ કહ્યા નીરધારરે;
વલ્લભની કરજો મા વાહારરે.... ... ...સેવોને.

—પંદર તિથિનો ગરબો—

પડવે પાતળીઆ ગીરધારી મારે ઘેર આવજોરે લોલ,
બીજે, બાળક બેહુ બહાર કે મેં સમજાવ્યુંરે લોલ.
ત્રીજે, ત્રણ ભુવનનો નાથ કે, મોતીડે વધાવીએરે લોલ,
ચોથે, ચંચળ બોલી નાર કે, મથુરાંની વાટમાંરે લોલ.
પાંચમે, પગલાં ભરજો પ્રેમ કે, મારે ઘેર આવજોરે લોલ,
છઠે, છોગાળા ભગવાન કે, ભગતને તારજોરે લોલ.
સાતમે સાંદ કરે એક નાર કે, ગોકુળ ગામનીરે લોલ,
આઠમે, અવતરીઆ ભગવાન કે, નીરખુ નાથનેરે લોલ.
નોમે, વરત કરે એકનાર કે, ગોકુળ ગામનીરે લોલ,
દશમે, માર્યો મામા કંસ કે, મથુરાંની વાટમારે લોલ.
એકાદશી, પરણી લાવ્યા નાર કે, સતભામા ખરીરે લોલ,
બારશે, બહુ બળીઆ ભગવાન કે, દીશોદીશવાપીઆરે લોલ.
તેરશે, ધન ધુવે એક નાર કે, ગોકુળ ગામનીરે લોલ,
ચઉદશે, બનસી બટને, ચોક કે, રાસ રમાડજોરે લોલ.
પુનમે, પંદર તીથી થઇ પુરી કે, ગુણ ગાઇ રહીરે લોલ,

રાસક્રીડા—શ્રીકૃષ્ણ રાધાનો ગરબો—

વનમાં ભુલી પડીરે, પેલો કયાં ગયો કાનુડો,—ટેક.
ઝરમર ઝરમર મેહુલો વરસે, પુરણ કરી તે હેલી.
અઘોર વનમાં મુજને મેલી, ત્યાં કોણ અમારૂ બેલી—વન૦
ગોકુળ ગામની ગોવાલણી સહુ મહી વેચવા ચાલી,
મારગ મળીયા માવજી, ત્યાં રોકી રાધે પ્યારી—વન૦

મારગ મળીયા માવજી, મને રોવા સરખી કીધી,
માથા ઉપરથી મહીની મટુકી, ઉઠાવીને લીધી—વન૦
જસોદાજી આ લાલ તમારો; આડા અવળી ચાલે,
સોળ સહસ્ત્ર ગોપીઓમાં, મન માને ત્યાં માલે—વન૦
આગળ પાછળ મહેલ તમારાં, વચમાં અમારી મેડી,
અગાશીમાં અમેજ રમતાં, સાન કરી શીદ તેડી—વન૦
મોર મુગટ ને કાને કુંડળ, હરખે વાગે તાળી,
આગળ પાછળ ગોપી નાચે, મધ્ય નાચે વનમાળી,—વન૦
ભમરી ખાતા ભુધરજીએ, એવી માયા કીધી,
હરી તો અંતરધ્યાન થયા, એક સખી સંગાથે લીધી—વન૦
પુરૂષોતમને પગલે પગલે જોતી જોતી જાઉં,
નારાયણનાં દર્શન વિણ હું, આકુળવ્યાકુળ થાઉં—વન૦
જોતામાં એક અબળા દીઠી, તેને પુછી વાત.
રાધા કહે અભિમાન આવ્યું ત્યારે, તજ્યો અમારો સાથ—વન૦
ઝાડે ઝાડે જોતી ચાલું, જઇને ઝાલું હાથ,
લાલ જાણી ત્રીકમજીએ પ્રેમે ભીડી બાથ—વન૦
વંદ્રાવનની કુંજગલનમાં મળીયાં રાધે પ્યારી,
મયારામના સ્વામિ મળતાં; વેળા અમારી વાળી—વન૦

—કજોડાની કહાણી—

કાંચલડી કંકોડીને વાડકીમાં પાણી................ ....
ન્હાનો વર નવડાવા બેઠી સમડી લઇ ગઇ તાણી–લાલ કેમ કરીએ.
મારે કરમે કજોડું લાલ કેમ કરીએ... ... ...લા.
મારે જુગમાં વગોણું, મારે સઇયરોમાં મેણું.........લાલ.

ટોપલીઆમાં ઘાલી હું તો કાકાબળીયા ગઈતી
કાકેબળીએ પુછયું તારો શો સગો એ લાગે.........લાલ.
બાઇજીનો બેટા ને નણંદીનો વીરો, ન્હાનો છે પણ કંથ–લાલ.
રોટલા ઘડું ત્યારે ચાણુકીરે માગે ધબ લઇને ઢીકો મારે હૈડામાં સાલે
પાણીડાં જાઉ ત્યારે છેડે વળગ્યો આવે,... ... ...લાલ.
ધબ લઇને ધીકો મારૂં હૈડામાં હાલે... ... ...લાલ.
હાથ પગ દોરડી ને પેટ મોટું ગોળી.... ... ...લાલ.
ઉકરડે જઇ કળસે બેસે, સમળી પાડે ઢાળી.... ....લાલ.

--ગુણીયલ ગજરો --રાગ ગરબી--

માલણ ગુંથી લાવ ગુણીયલ ગજરો, તારા ગજરાનો આપીશું મજરો,
તારા ગજરાનુ આપીશું મૂલ, માંહી ગુંથજે ગુલાબનું પુલ,
જે તું કહીશ તે કરશું કબુલ.... ....માલણ.
જેવી તારી હોય ચતુરાઇ, તેથી કરજે તેની સરસાઇ,
કાં બાકી ન રાખીશ બાઇ... ... ...માલણ.
એવી કરજે કારીગરી એમાં, જુગ્તિ હોય જોવા જેવી જેમાં,
મોહ પામે મુનીવર તેમાં... ....માલણ.
વર લાડકડાને રે કાજે, એવો ગુંથજે ગજરો તું આજે,
જેવો છત્રપતિને છાજે... ... ...માલણ.
એમાં જુગ્તિ જોવાજોગ જાણી, જુઓ અંગમાં ઉમંગ આણી,
રીઝે રાજા અને રાણી... ... ...માલણ.
તને આપીશ હીરાનો હાર, વળી સોળ સારા શણગાર,
ઉપર હેમની મહોર હજાર... ... ... માલણ.
કવિતાની કીંમત ઉર આણે. એજ ગજરાનું મૂલ પ્રમાણે.
દાખે દલપત બીજા શું જાણે... ... . માલણ.

(હરીદાસ કૃત)—પાંડવનો ગરબો—

ગરૂડ ચઢી આવજો ગીરધારી, લજ્યા મારી રાખજો મોરારી–ટેક
ભાવે ગણુપતિને ગાઈએ, ગુરૂને ચરણે જઈને નમીએ.
પદ પુજીને પાવન થઈએ... ... ...ગરૂડ ચઢી૦
કુંતા માતા છે શુભ મતિ, સતી સાધ્વી દ્રૌપદી,
મારી વહારે ચઢો જદુપતિ... ... ...ગરૂડ ચઢી૦
ધમ રાજા તે ધર્મનું ધ્યાન, રૂડા અર્જુનના વિશ્રામ.
ભીમ સહિત મહા બળવાન.... ... .ગરૂડ ચઢી૦
બેશી સહદેવને લાવે, તે તો પાંડુના પુત્ર કા'વે,
તેજવંતા તે નકુળ આવે... ... ...ગરૂડ ચઢી૦
હસ્તિનાપુરમાં હોડજ ધારી, માંડયા દ્યુત ને બાજી હારી,
પહેલે પાસે હસ્તિનાપુર હારી... ... ...ગરૂડ ચઢી૦
બીજે હાર્યો તે ગર્થ ભંડાર, ધર્મ રાજા કરે વિચાર,
એમ હાર્યા તે વારંમવાર... ....ગરૂડ ચઢી.
ત્રીજે હાર્યા તે ચતુર ચુકાવી દ્યુત વિદ્યા થકી હારી,
ચોથે હાર્યા દ્રૌપદી નારી... ... ...ગરૂડ ચઢી૦
પાંડવ હાર્યા ને હિંમત મેલી, એમની વાત તે વિશ્વમાં થએલી
બહુ નામી થજો મારા બેલી... ... ...ગરૂડ ચઢી૦
એવે બોલ્યા દુર્યોધન અહંકારી, તેડી લાવો પાંડવની નારી
એમ સભામાં બોલ્યો પોકારી.... ....ગરૂડ ચઢી૦
એવે દુશાઃશન, દોડતોરે આવ્યો, સભાને સમાચાર સંભળાવ્યો
કર સાહીને ચોટલો ગ્રહી લાવ્યો.... ... ...ગરૂડ ચઢી૦
સુણી બોલ્યો દુર્યોધન અહંકારી, ખોળે બેસો પાંડવનીરે નારી,
એમ સભામાં બોલ્યો હોકારા.... ... .ગરૂડ ચઢી૦
ત્યારે સતીએ દીધોરે શ્રાપ, તન લાગ્યું પૂર્વનુંરે પાપ,
ખોળે બેસશે શોક સંતાપ... ....ગરૂડ ચઢી૦

ખોળે બેસે ગદા ભીમ કેરી, તને કાળે લીધો છેરે ઘેરી,
બંધુ યાદવકુળ કર્યું વેરી... ....ગરૂડ ચઢી૦
દુર પંથ છે દ્વારીકા ગામ, સે'જે સુતા છે સુંદર શ્યામ,
મારી વા'રે ચઢો ઘનશ્યામ... ... ...ગરૂડ ચઢી૦
હરિએ ગરૂડ કર્યો તૈયાર, ત્યારે બોલ્યા રૂકમણી નાર,
તમે ક્યારે પધારો ભર્તાર.... ... .ગરૂડ ચઢી૦
સતીને ભરીરે સભામાં આણી, એનાં ચીર લેછે દુષ્ટ તાણી.
તેની વા'રે ચઢું છું રાણી.... ....ગરૂડ ચઢી૦
પ્રભુ ભરીરે સભામાંરે આવ્યા, પંચાળીના પટકુળ લાવ્યા,
કૃષ્ણ સહીને ચીર પહેરાવ્યા, ...ગરૂડ ચઢી૦
હરિએ નવસે નવાણું ચીર પુર્યાં, તેમા એકે નથી અધુરાં,
ભક્ત કામમાં પ્રભુ છે શૂરા ... .ગરૂડ ચઢી૦
જે કોઇ પાંડવનું પદ ગાશે, તેને કોટી યજ્ઞ ફળ થાશે,
હરિદાસનું કારજ સરાશે... ....ગરૂડ ચઢી૦

મીરાં ચરિત્ર,—રાગ ગરબી—

મીરાં મન મોહન શું માન્યું,..................................
વરિયાવરિયા શ્રી ગીરધરલાલ, જાણે જગ નથી કાંઇ છાનું
જેમલ રાઠોડની દીકરીરે, સુણો, મીંડતા એનું ધામ
રૂપ ગુણ કોઇ સમોવડ નહીં રૂડું ધર્યું મીરાંબાઇ નામ-મીરાં
જોશીએ વાંચી જન્મોતરી રે, તેમાં લખ્યું નીકળ્યું એહ
વરશે વિશ્વંભર નાથને રે, કરશે નંદ કુંવરજી શું નેહ-મીરાં૦
ઉદ્યોત પુરનો રાણો રાજીયો રે, તે સાથે કરી છે સગાઇ
પરણાવીને વળાવ્યાં સાસરે, કઇ લૌકિક રીતે મીરાંબાઇ-મીરાં૦
દેવીને દવા વધામણાં રે, ચાલ્યાં વરકન્યા સહુજન;
રાણે પારવતીજી પુજ્યાં રે, મીરાંનું તો મોહનમાં મન-મીરાં૦
સાસુ કહે સૌભાગ્ય વધેરે વહુ, નમો શકિતને પાય

મીરાં કહે મસ્તક મારૂં નહીં નમે, વિના શ્રી ગિરિવરધર રાય–મીરાં૦
સાસુ કહેરે સામી બોલી આજથી, મારે નથી એ વહુનું કામ.
પુત્રને કહ્યું એહને રાખો પરી, એક ન્યારૂં રચાવો એનું ધામ–મીરાં
એવું સુણીને મીરાં મગ્ન થયાંરે, ભલું થયું ભાંગીઃ જંજાળ;
સાધુની સંગે દિનરેણુ નિર્ગમશું સુખે, સેવીશું શ્રી ગોપાળ–મીરાં૦
નંદ નંદન સાથે ન્યારાં રહ્યાંરે મીરાં, હરિજન આવે ઘણા ઘેર,
નિત્ય ભજન કથા કીર્તન ઓચ્છવ, હરિનાં–ને કરે લીલાલેહેર–મીરાં૦
નણંદ આવી મીરાંબાઈની પાસે, ભાભી આ સો માંડયો ઉત્પાત;
સાસરે રાણાજીનું કુળ લજાવ્યું વહુ, મહીએર લજાવ્યાં માત તાત.
અંબર આભ્રણ પેહેરો અનુપમ, સજો સુંદર શણગાર;
મહેલે પધારો રાણાજી તણેરે, રમી રીઝવી લ્યો ભરથાર–મીરાં.
છાપાં તિલક આ શી ! તુલસીની માળા, નાચો કુદો વેરાગીને વેષ;
સંગ મુકી દો સાધુ સન્તનેરો, રાણોજી તો કરે સુણી ક્લેશ–મીરાં
મીરાં કહેરે બાઇ ક્લેશ ટાળવાનો, એકજ છે ઉપાય;
કહેજો રાણાજીને સાધુને સેવે પ્રેમે, નૃત્યુ કરીને હરિ ગાય–મીરાં.
વળી સોનું રૂપું પહેરે શું સુધર્યું રે, કહાડી નાખો એ ઠાક ઠમાળ,
છાપાં તિલક ધરી સાધુઓમાં બેસો. ચાલો પહેરો તુલશીની માળ–
તમો પણ જાઓ શીદ સાસરેરે, બાઇ વૃથા વટાળો શાને દેહ;
મનગમતા મોહનવર સાથે તમો, સરવે તજીને કરો સ્નેહ–મીરાં.
કહેજો તમારી માતને રે વૃથ્ધ થયાં ગોવંદ ગુણ ગાયે;
હરિ વિના કોટિ દેવ શેવશો તોએ, જન્મ મરણ નહીં જાયે–મીરાં
સુણી એમ છણુકતી ખીજતીરે, બાળા આવી બાંધવની પાસ;
આ ભાઈ ભાભી કહે છે થાઓ વેરાગી, સહુ મુકી દો રાજ અવાસ–
એવું સુણીને આવ્યો રોષ રાણાને, પ્રેર્યા સેવક મીરાંને અવાસ;

લાવો ખબર છે શા રંગમારે, કોણ કોણ બેઠું છે એની પાસ-મીરાં.
અનુચરે આવી એમ કહ્યુ જે, નથી ત્રીજું માણસ આ વાર;
રાણીજી સાથે કોઇ પુરૂષ બીજો છે, ઘરમાં થઈ રહી છે થૈથૈકાર.
સુણતામાં રાણો થયો રતડોરે, ખેંચી ખડગ ધાયો છે તેણીવાર;
પેઠો મીરાંને મહેલે એકલોરે, કોઇ આવે ના ધાઇ દીધાં દ્વાર-મીરાં
આવી જેયું તો મીરાં એકલીરે, પ્રભુએ તેને ના દીધું દર્શન;
પુછયું મીરાંને પેલો પુરૂષ કયાં છે, તાહરે લાગ્યું જેશું લગ્ન-મીરાં.
કયાં છે પુછો શું રાણા રોષમાંરે, તે તો સઘળે વસે છે ભરપૂર;
ધ્યાનમા જુએ જોએ જોગી પ્રેમી પ્રત્યક્ષ દેખે, રહે છે દુષ્ટ થકી દુર
કાહાડી નાખોજી આ કલેશ કપટ, સત્સંગે નિર્મળ કરો મન;
પ્રેમ ભક્તિએ પરબ્રહ્મ ભજો તો. તમને થાય તેહનાં દર્શન-મીરાં.
એવું સુણીને આગ લાગી ઘણીરે, પણ ભાવ ના સમજ્યો ભૂપ;
ક્રોધ કરીને શસ્ત્ર ધાવરે એ હવે, દીઠાં મીરાંનાં બે રૂપ-મીરાં.
તોયે મુરખ સમજ્યો નહીરે, મન સાથે ન કીધો વિચાર;
બીજું ખડગ એણે ખેંચીયુંરે, ત્યારે હરિએ દેખાડી મીરાં ચાર-
છોભો પડયો ને પાછો ફર્યોરે, રાણો આવ્યો પોતાને ઘેર;
વિષનો પ્યાલો મોકલ્યો પીજો, કહાવ્યું રાણાએ આણી ઝેર-મીરાં.
લીધો મીરાંએ મન મગ્ન થઇનેરે, પ્રભુને દેખાડી કર્યું વિષપાન;
અમૃત સરખું થઇ ગયું રે, એનો સમર્થ ધણી ભગવાન-મીરાં
મીરાંબાઈ આવ્યાં વૃંદાવનમાં રે, પ્રેમે નીરખ્યા શ્રી વ્રજરાય;
શ્રી જમુના પયપાન કર્યુંને, કરી જીવા ગોંસાઇને શિક્ષાય-મીરાં.
હરિજન જાણી મીરાંએ મળવા કહાવ્યું, તેણે કાવ્યું ના જોઉં સ્ત્રીનું મુખ
મીરાં કહે સારૂં થયું સવારૂં મુજને, પર પુરૂષ જોએથી દુઃખ-મીરાં.
આજ લગી હું એમ જાણતી જે, વ્રજમાં કૃષ્ણ પુરૂષ છે એક;

ંદ્રાવન વસી હજી પુરૂષ રહ્યા છો, તેમાં ધન્ય તમારો વિવેક–
વેું સુણીને જ્ઞાન પામિયારે, જીવા ગોસાંઇ મળ્યા છે સામા ધાઈ;
ળીમળીને હરિની વાત કરીને આવ્યાં, મેવાડ દેશ મીરાંબાઇ-મીરાં
રી તૈયારી ચાલ્યા દ્વારિકારે, પ્રેમે નિરખ્યા શ્રી રણછોડ.
ાસ પુરીને પ્રભુની પાસે રહ્યા સદા, પહોંચ્યા છે મનના કોડ.
ાછળ પસ્તાવો રાણાને થયો રે, ગયું ઉતરી મનનું ઝેર;
ુખે માગે તે આપું તેહને જે કોઇ, લાવે મનાવી મીરાંને ઘેર–
પરા ઉપરી તેડાં મોકલ્યાં રે, આવીને લાગ્યા સહુ પાય;
ાજી પધારો મેવાડમાં વહેલાં, રાણાજી તો અન્ન ન ખાય–મીરાં.
ા'જા' લગી તમો રહેશો દ્વારિકાંરે, ત્યાં લગી કરૂં અપવાસ;
ાગ્રહ દેખી મીરાં વિદાય માગવાને, આવ્યા શ્રીપ્રભુજીની પાસ–
ારિએ હકીકત સાંભળી રે, હસી ચાંપી હૃદયા સાથ;
ીકૃષ્ણ સ્વરૂપમાં સમાઇ ગયાંરે મીરાં, જે જે શ્રીદ્વારિકા નાથ.
ારિત્ર આ મીરાંબાઇનું રે જે કો, શિખે સાંભળે ને ગાય;
ામ ભક્તિ તેહને મળે ને ત્રૂઠે,, દયાનો પ્રીતમ વ્રજરાય–મીરાં

જ્યારે રામચંદ્રજી તથા લક્ષ્મણજી વનવાસ ચાલ્યા ત્યારે સીતાજીએ કહ્યું કે હું પણ સાથે આવીશ, તે સમે રામચંદ્રજીએ કહ્યું કે તમે પિયેર જાઓ અથવા અહીં રહો.

તે વિષેનું ધોળઃ—

રામ લક્ષ્મણ વનમાં સીધાવતાં, સતી સીતાને આવતાં સાથ,
કહે રઘુનાથ... ... ... પધારો પિયર ભણી–ટેક
નહિ તો અહીં રહો સસરાના રાજમાં હેતે હળી મળી સાસુ,
સંગાથ, નહિ તો જોડી હાથ... ... ... પધારો.
અમે વસ્તીમાં નહિ વસીયે વનીતા, અમે ફરશું જઇ વનવાસ.

તમો પામો ત્રાસ... ... ... પધારો.
સાથે રથ કે ઘોડું નહિ રાખીએ નહિ રાખીએ દાસી કે દાસ.
કોઈ અમ પાસ... ... ... પધારો.
તમે કોશનો પંથ કીધો નથી, ચરણે ચાલવાથી પામો થાક,
લીટી ખેંચો નાક ... ... પધારો.
અમે વનફળ ખાઈ ખુશીમાં રહેશું, કોઈ દિવસે તો કેવળ શાક,
વિન લુણ પાક... ... ... પધારો
વનમાં નથી મંદિર નથી માળીયાં, નથી પઢોડવા કાજ પલંગ,
રંગીત નવ રંગ... ... ... પધારો.
કરશું ઘાસ કે પાનની ઝુંપડી, સુવા સાથરો તે ખુંચે અંગ
એમાં શો ઉમંગ... ... ...પધારો.
વનમાં હીરનાં ચીર તો નહી મળે, વનમાં નહિ મળે ફરતાં
ફુલેલ કે તેલ ધુપેલ... ... ... પધારો
વનમાં નહી મળે શાણી સાહેલીયો, કરશો કે સંગ ખાંત્યથી,
ખેલ ઉમંગ ભરેલ ... ... પધારો.
ઉષ્ણકાળે વાશે ઉંના વાયરા, એવું દેખીને થાશો ઉદાસ,
આવે જ્યારે જેઠ માસ ... ... પધારો.
વરસે મેઘને ઝબકશે વીજળી, તેવે ટાણે તો તરૂ તળે વાસ,
નહીં છત્ર પાસ... ... ... પધારો.
વનમાં ઘાતકી રહે છે રાક્ષસ ઘણાં, ચારે તરફ ફરે બહુ ચોર
જેનું ઘણું જોર... ... ... પધારો.
વનમાં વાઘ વરૂને વાંદર જેવાં ઘણાં વિચરે જનાવર ઘોર,
બચે નહિ ઢોર... ... ... પધારો
મોટા પર્વત દેખીને માનની, તમને નજરે જોયા નહિ જાય;

દીઠે ખાવા ધાય... ... ... પધારો
તમે રાજકન્યા કાયા કોમળી, વનવાસના દુઃખ ન વેઠાય,
કાયા કરમાય ... ... પધારો.
રણમાં અંધારૂં દેખી ડરો ઘણાં, નથી નિસર્યા કદી ઘરબાર,
છો નાજુક નાર ... ... પધારો.
તમે છોટી ઉમર સોળ વર્ષનાં, નથી સંકટ વેઠયાં લગાર,
તમે કોઈવાર... ... ... પધારો.
પરણી આવીન પીઅર ગયાં નથી, તમને મળવાને ઇચ્છે છે,
માય, ચોંપે ચિત ચાય... ... ...પધારો
રાજા જનકજી તમને ઝંખે ઘણાં, તેમના સંદેશા આવે સદાય.
તેડાં પાછાં જાય ....પધારો
ભાત ભાતનાં ભોજન ભાવતાં તમને મોકલશે મહિપાળ,
પુરાવીને થાળ ....પધારો.
અમે અવધે ફરી જ્યારે આવશું, લેશું સ્નેહે તમારી સંભાળ,
ત્યારે તત્કાળ ... ... પધારો.
રૂડી મિથિલાપુરી મન માનતી, તેમાં પામશો પરમ વિરામ.
આપને ગામ ... ...પધારો.
ગોરી તમને ગમે તમ હું કરૂં, એમ દલપતરામનો શ્યામ,
કહે રાજા રામ ....પધારો પિયર ભણી.

—: પછી સીતાજી બોલ્યાં તેનું ધોળ :—

એવું સાંભળી સીતાજી કહે સુણો સુંદરશ્યામ સુજાણ,
પ્યારા મારા પ્રાણ.... ....સાથે રાખો સ્નેહથી.-(ટેક)
જુદાં પડવાની વાત વા'લા કહો, તેતો બોલ લાગે તીક્ષ્ણ
બાણ, રઘુકુળ ભાણ ... .સાથે રાખો.
સ્વામી જ્યાં તમે ત્યાં ઘર આહરૂં, તમથી વેગળી તે પરદેશ

હું જાણું હંમેશ ....સાથે રાખો.
તમે જોગીનો વેશ જો ધારશો; તો હું જોગણનો ધરૂં વેશ,
જટા કરૂં કેશ ....સાથે રાખો.
સ્વામી તમેરે સુખી તો સુખ માહરે, તમે દુઃખમાં તો દુઃખ
મારે, દેહ, એમાં કો સંદેહ... ....સાથે રાખો,
જે કોઈ પરણ્યા પછી રહે પીયરમાં, અવતાર બળ્યો ધીક
ઓહ, મુવા જેવી તેહ ... ...સાથે રાખો.
સ્વામી તમ વીના મંદીર ને મળીઆ, ભાસે પર્વત મોટાં
સમાન, વસ્તી તો વેરાન ... ...સાથે રાખો.
મહાવનમાં ભરી વસ્તી ભાશસે, જ્યારે પામીશ દર્શન દાન
કૃપા નીધાન : ... ...સાથે રાખો.
સાસુ સસરાને માત પીતા સઉ, ભલે જીવો-કરો રૂડા રાજ,
મને મહારાજ ... ...સાથે રાખો.
સ્વામી શું કરૂં ભાઈ ભોજાઇને; સ્વામી શું કરૂં સઇયર સમાજ,
કેનું નથી કાજ ... ...સાથે રાખો.
સાચું સગપણ જગમાં સ્વામી તણું બીજો સ્વાર્થી સઘળો;
સંસાર કુટુંબ પરીવાર ... ...સાથે રાખો.
મારા લાડ પાલણ તમે લાલાજી, બીજો નથી આંસુનો લુંનાર,
કે એક આધાર ... ...સાથે રાખો.
કાયા પ્રાણ થકી જો જુદી રહે, તો હું તમથી જુદી પડું છેક,
જીવું તજી ટેક... ... ...સાથે રાખો.
જી કોઇ જળથી જુદી પડી માછલી રાખે દુધમાં કરી વીવેક,
જીવે પળ એક... ... ...સાથે રાખો.
તમે સુખના સાગર રહો વેગળા, પછી રાજને પાટ,

હવેલીના ઠાઠ ....સાથે રાખો.
મને હીરનાં ચીર ગમે નહિ, મને ન ગમે ઘરેણાંના ઘાટ,
મટાડો ઉચાટ ... ...સાથે રાખો.
હું તો તમને દીઠે થાઉ દેખતી, અણુ દીઠે તો આંધળી ભીત,
જન્મી આ રીત... ... ...સાથે રાખો.
મેં તો સ્નેહ તોડયા સહુ લોકથી, બાંધી તમ સંગે પુરણ પ્રીત
ચોરાયુ છે ચીત.... ... ...સાથે રાખો.
જમવું જીવન તમથી જુદા પડી હોય વિધવિધનાં પકવાન
તે વિષનાં સમાન... ... ...સાથે રાખો
કરીશ ભોજન તમ સંગે ભાવથી, હોય કેવળ શાકને પાન,
તે મેવા સમાન... ... ...સાથે રાખો.
પડશે તડકાને તાપ વૈશાખના તે તો જાણીશ ચંદ્ર પ્રકાશ,
રહી તમ પાસ... ... ...સાથે રાખો.
મુજને મેલીને પંથ પધારશો, આવી મળવાની ધરશો ન આશ
નિશ્ચે પામું નાશ... ... ...સાથે રાખો,
કરતી વાત ઢળી પડી ધરણીએ, સતી જાનકી થઇ નીરાશ,
કહે લેતી શ્વાસ... ... ...સાથે રાખો.
દયા કરી દેવ દધપતરામના, સતી સીતાને દેખી થયાં ઉદાશ,
જતાં વનવાસ... ... ...સાથે રાખ્યાં સ્નેહથી.

રામચંદ્રજીએ સીતાજીને કાગળ લખ્યો તેનું ધોળ.

સ્વસ્તિશ્રી પુર લંકા સોહામણી, જ્યાં રાજે છે જનક કુમારી.
રહો અખંડ એવાતણુ તમતણું, એવી આશીષ વાંચો અમારી.
ગોરી દેવના જોગે જુદાં પડયાં, પણ પ્રાણ મારા તુજ પાસ,
એશું બાગ બગીચે કે બંગલે, રહું તમ વિનાં અધિક ઉદાસ.
તારો સ્નેહ ઘડીએ ઘડી સાંભરે, તારો ભાવ ભુલ્યો કેમ જાય,

તારા હેતથી હૈડું ભરાય છે, તે તો લેખનથી ન લખાય.
મારે અર્થે તમે બાળપણ થકી તજ્યો સઘળો પીયર પરિવાર.
મારાં દેશ વચન નહિ લોપિયાં, નથી કોપિયાં કદીએ લગાર.
તારી નમ્રતા અમ્રતથી ગળી, વળી શોભીતો શાન્ત સ્વભાવ.
જેથી મનની ઉદાસી તુરત મરે, તારા બોલના એવા બનાવ.
ગોરાદે તારા ગુણ કેમ વીસરે, કેમ વીસરે વીલાપ ભર્યાં વેણ.
હેતે હસ્તુ વદન તારૂ વનીતા, મારાં નીરખવા તલપે છે નેણ.
દિવસે તુજ વિના દિલમાં ગોઠે નહી, પીવું પાણી કે જમવું અનાજ
રાતે રોઇને આંખ્યો રાતી થઈ; લોક પુછે તો આવે છે લાજ.
ગોરી મનમાં ધીરજ ધરી રાખવી, કાલે ભાંગશે ભવના વીજોગ.
જેથી રીઝે આપણને જગપતિ, એવો અહોનિશ કરજો ઉદ્યોગ:
જે જે વૃધ્ધ પડોશીયો શુદ્ધ છે, તેને પ્રીતથી કહેજો પ્રણામ,
વીભીક્ષણ મારા મીત્ર પવીત્રને, કહેજે જરૂરનું હોય જો કામ.
જોઇતી વસ્તુ જરૂર મંગાવજો, કશી વાતે મુઝાશો ન મન.
કાલ દખીશું દીવસ આનંદના, જાશે વીસરી દુઃખે ભર્યાં દન.
જે જે પ્યારી તમારી સાહેલીયો, તેને પણ મારા કહેજો જુહાર.
સાસુ સસરાની આશીષે સુંદરી, મળશું ભામની ને ભરથાર.
વધે સ્નેહ ને સંપ સુજન સાથે, તેવી તન મન રાખજો ટેવ.
અમે થોડી અવધે હવે આવીશું, એમ લખે દલપતરામનો ટેવ.

—કૃષ્ણજીના દશ અવતારનો ગરબો—

કૃષ્ણ કનૈયાને જઈ મળોરે, હરી હઈયાના હાર મારા વ્હાલા,
પહેલે રૂપે શ્રીહરીરે, ધર્યો મચ્છા અવતાર મારા વ્હાલા.
શંખાસુરને મારીયોરે, આપાવ્યા બ્રહ્માના વેદ મારા વ્હાલા—કૃ૦
બીજેને રૂપે શ્રીહરીરે, ધર્યો કચ્છા અવતાર મારા વ્હાલા.

કચ્છે તે સાગર ડોળીઓરે, ચૌદ રત્ન કાઢયા બહાર મહારા-વ્હાલા કૃ.
ત્રીજે ને રૂપ શ્રાહરીરે, ધર્યો વરાહ અવતાર મારા વ્હાલા
પૃથ્વી દાંતમાં ઘાલી લાવીયારે, ગઈતી રસાતાળ, મારા વ્હાલા–કૃ૦
ચોથેને રૂપે શ્રીહરીરે, ધર્યા નૃસીંહ અવતાર મારા વ્હાલા,
હીરણ્યકશ્યને મારીયોરે, પ્રલ્હાદની કીધી સહાય મારા વ્હાલા–કૃ.
પાંચમે રૂપે શ્રીહરીરે, ધર્યો વામન અવતાર મારા વ્હાલા,
બળી પાતાળે ચાંપીઓરે, આપ થયા છડીદાર મારા વ્હાલા–કૃ.
છઠે ને રૂપે શ્રીહરીરે, ધર્યો ફરશુરામ અવતાર મારા વ્હાલા,
ફરશુરામે ફરશી ફેરવીરે, કાપ્યાસહસ્ત્રાર્જુનના હાથમારા વ્હાલા.કૃ.
સાતમે ને રૂપે શ્રીહરીરે, ધર્યો રામ અવતાર મારા વ્હાલા.
રામે તે રાવણ રોળીયોરે, દેવોને કીધું સુખ મારા વ્હાલા–કૃ.
આઠમે ને રૂપે શ્રીહરીરે, ધર્યો કૃષ્ણ અવતા મારા વ્હાલા.
કૃષ્ણે તો કંસને મારિયોરે, આપ્યું ઉગ્રસેનને રાજ મારા વ્હાલાકૃ.
નવમે ને રૂપે શ્રીહરીરે, ધર્યો બુદ્ધ અવતાર મારા વ્હાલા,
દશમે ને રૂપે શ્રીહરીરે, ધરશે કલકી અવતાર મારા વ્હાલા.કૃ.
કાલીયાને મારશેરે. કમળા, કેરા કંથ મારા વ્હાલા–કૃ.

નરસિંહ મહેતાની હુંડીનો ગરબો:—

મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે; શામળા ગીરધારી;
પ્રભુ એક તમારો આધારરે, શામળા ગીરધારી—શા૦
પ્રહલાદની પત રાખવા, ધર્યું નરસીંહ રૂપ;
થંભથકી વ્હાલે પ્રગટીયારે, વહાલે માર્યો હીરણાકંસભુપરે–શા૦
નીભાડામાંથી બળતા ઉગાર્યા, બીલાડી કેરા બાળ,
ટીટોડીના વ્હાલે ઇંડા ઉગાર્યા, હરી હેતે થયા રખવાળરે–શા૦
વાણીયાને વીમાસણ કરી ને મંગાવ્યો માટીનો અહાર;
આંઠણીયામાં બાળક ખાંડીયો, તમારી મરજી પ્રમાણે મહારાજરે–શા.

રાણાજીએ કાળ વધારીયો, મીરાં કારણ મહારાજ,
ઝેર ઘોળ્યાં તે અમૃત કર્યાં તમે, ઝેરના જારણ હારરે.–શા.
ગંગેવ કેરે કારણે ચક્કર ધરીયું હાથ,
સુધન્વાને કારણે તમે, તેલમાં તળાયા નાથરે–શા૦
શીબીરાજની માટી–છાબે, તોળાણી, ખાલી કયા શરીર;
ધર્મ કેરે કારણે તમે કોલા, કે'વાણા મહારાજરે–શા૦
સાડા ત્રણસો ખોડલાં નાગરનાં જુનાગઢ મોજાર;
તેમાં નથી મારે નોતરૂં, મને, નાતે દીધો તીરસ્કારરે–શા૦
ઝુંપડી તારા સેવકની, જમવા નથી જાર;
બેટી બેટો તો વળાવીયાં હવે, વળાવી ઘરની નારરે–શા૦
ગરથ તો મારે ગોપીચંદનું તુલસી હેમનો હાર;
સાચું ઘરેણું મારે શામળો, મારી દોલત તે ઝાંઝને પખાજરે–શા.
હું નથી મોટો લાખુ પતી, હું નથી શેઠ શાહુકાર;
નરસીંહ મહેતાની વીનતી હું તો, નાગરમાં છું કંગાળરે–શા૦
શેઠ તો દ્વારકાંપુરી વશે, શામળશાહ જેનું નામ;
હુંડી લેજો હાથમાં મોહન, કરજો પછી બીજું કામરે–શા૦
તીરથવાસી ગામમાં ફરે, પુછે નામ ને ઠામ;
ગલીએ ગલીએ ફરી વળ્યા, અહીં નથી શામળાનું નામરે–શા૦
ધુતારે ધુત વિદ્યા કરી, અમને કહેતું હતું બધું ગામ;
ઠગારે કરી ઠેકડી, અમારે પુર્વ જન્મના પાપરે–શા૦
તીરથવાસી ગામમાં ફરી, નીકળ્યા ઝાંપાબાર,
ત્યારે રૂપ લીધું વા'લે વણીકનું, વા'લો શેઠ થયા તત્કાળરે–શા૦
કાને કુંડળ જળહળે એના, તેજ તણો નહીં પાર,
બાંએ બાજુબંધ બેરખા, હરીને હૈયે છે હેમના હારરે–શા૦
હુંડી લાવો મારા હાથમાં, શામળશા' મારૂ નામ;

હંમેશા લખજો હુંડીયું, કે'જો વાણોતર સરખું કામરે–શા૦
હુંડી હાથો હાથ આપી. વા'લે પુરી હૈયાની હામ;
નરસીંહમહેતાનો સ્વામી શામળો, વા'લો નવખંડમાં રાખ્યું નામ.
મારી હુંડી સ્વીકારો મહારાજરે શામળા ગીરધારી
માથે ધણી ધાર્યો કીરતારરે શામળા ગીરધારીરે
મને કોઇની નથી પરવારે શામળા ગીરધારી
મારે શામળીયા જેવો સરદારરે શામળા ગીરધારી
તમે શામળીયા લેજો સારરે શામળા ગીરધારી.

ઓધવજીનો સંદેશો [૧ લો]—રાગ ગરબી—

ઓધવજી અમ સાથે રસીયો રૂશણે રીસાયા કેમ કહોને દિલની વાતજો;
આટીને ધુટી તો નવ અમે જાણીએ મોહનજીના મનમાં મોટી ઘાતજો.
લક્ષણ સૌ જાણ્યારે લોભી લાલના ગુણવંત છે પણ ગાયોના ગોવાળજો.
આહીરડો શું સમજે રસની રીતમાં, કાનુડો કાંઇ કૂંડા ચઢાવે આળજો;
જીવન સંગે રમવા જોબન જાળવ્યાં બાળપણમાં ખાંતે કરતા ખેલજો.
મનડાની વાતોરે સૌ મનમાં રહી મેલી ગયાં કાંઇ દુઃખડા કેરી હેલજો;
વચને અમે વાહ્યારે એ વીઠલે જાતાં જાતાં જુઠો દીઠો કાલજો;
છોકરડા સરખેરે અમને છેતર્યા તજી ગયો એ તસ્કરનો શો તોલજો;
મહીયરીયે જાઉં તો મુજને ખીજવે સાસરીયામાં સાસુનો સંતાપજો;
નહાની તે નણદલરે બાળે બોલડે પુરણ લાગ્યાં પાડોસણના પાપજો,
દુઃખડાંની વેળાએ સુખડાં સાંભરે અંત સમે કોઇ ન આવે કામજો;
સગપણ તો સોનુંરે પીતળ પ્રીતડી વહાલપણામાં વેર કરી ગયા શ્યામજો;
દયા નવ આવીરે દીલથી ઉતર્યા દાસીનો તો દોષ ન જાણ્યો કાંયજો;
પરમેશ્વર જાણીને પ્રીતે પૂજતાં, હરીજીને અમે હાથે કરતા છાંયજો;
ભણકાર વાગે છે ભોજન પીરસતાં. જમણ કરીને ફરીને વાઢજો;

સાસુજી પૂછેરે વહુ તમે સાંભળો રસોઇ કરતાં આવડો શો ઉચાટજો;
અવગુણને ગુણ મારે અબળા રાંકનાં વાંક ઘણા પણ વનીતા સંગ શું વેરજો:
રઘુનાથજીનાં સ્વામીને કહેજો એટલું ઘણી થઇ હવે પ્રભુ પધારો ઘેરજો.

ઓધવજીનો સંદેશો (બીજો)—રાગ ગરબી—

ઓધવજી સંદેશો કહેજો શ્યામને મારા સમ જો મુકી મનનો મેલજો;
કાનુડો કપટીરે આવડો કેમ થયો છળ કરીને છેતરીયે નહી છેલજો.
આટલા દીવસરે આવું નવ જાણુતી ઘરથી ન જાણ્યા ધુતારા ઢંગજો.
પાણીડા પીનેરે ઘર શું પૂછીયે બાળપણમાં કીધો એ શું સંગજો.
અણતેડયા જાતાંરે નંદને આંગણે વણ કરાવ્યા કરતા ઘરના કામજો,
એવેરે મીશે જઇ મળતાં કાનને પલકે પલકે કરતી હું પરણામજો,
દીવડા મીશેરે દુર થકી આવતી વનો કરીને વળતી વારવારજો,
મોહનના મુખનારે લેતી મીઠડાં જશોદા મુજને કહેતા નીર્લજ નારજો;
માડીથી છાનારે મેવા લાવતા વાટકડીમા દો'તા ગૌરી ગાયજો;
દુધને દહીયેરે હરીને સીંચતા મેં જાણ્યું જે જીવન મોટા થાયજો;
વેરીઢાં કીધારે વ્રજના લોકને વાલા કીધા ગોપી ગીરધરલાલજો;
ફુલડીએ પાંખડીયે હું નહી ડુઅતી કેમ વીસાર્યું વીઠલજીએ વ્હાલજો;
જમાડી જમતારે જીવન પ્રાણને પવન કરીને પેઢાડતી પર્યંકજો;
એવાંરે સુખડાંતો સુપને વહી ગયા વેરી વીધાતાએ અવળા લખીયા અંકજો;
આભુષણ ધરતારે હરીને અતી ઘણાં, મોર મુગટને કુંડળ ઝળકે કાનજો;
રાજની રીતીએ મોહન માલતાં, નીત્ય નીત્ય નીરખી જોતી નવલે વાનજો;
વાસીદું વાળંતા ધરતી માતાનું, રખે રજ ઉડે રસીયા અંગજો;
આંખલડી આગળથી હરી નવ મુકતી. શા માટે હરી તજ્યો અમારો સંગજો.
દુઃખડાંની વાતોરે ક્યાં જઇ દાખવું, કહીયે કોને પણ કહ્યું ન માને કોયજો.

વાની છાંયડી તે કુવામાં સમે, તસ્કરની મા કોઠીમાં પેશી રોયજો.
અમારા અવગુણરે હરીના ગુણ ઘણા, જોઇ નવ કરીયે વડા સંઘાતે વેરજો.
રઘુનાથના સ્વામીને કહેજો એટલું, મળવા આવો મનમાં રાખી મેહેરજો.

ઓધવજીનો સંદેશો (ત્રીજો)—રાગ ગરબી—

ઓધવજી અબળા છે સાધન શું કરે, વાલા વિના તો વેહની પ્રગટી આગજો,
સંદેશો લાવ્યારે ભુંડા વિજોગનો, નથી ખમાતો દાઝયા ઉપર ડામજો.
જોગીડાં થઇએ તો જગમાં લાજિયે, જોગીડાં કયમ ધરિયે ભગવો ભેખજો.
વિશ્વાસે વસું છું વાલમ આવશે, અંગમાંથી ઉપડી રંગની રેખજો.
જંગમની જુગતી તો સર્વે જાણિયે, સમીપ રહે પણ શરીરનો નહીં સંગજો;
એકાંત વસવુંરે એકજ આસને, ભેદ પડે તો પડે ભજનમા ભંગજો.
ફકીરી સાધ્યાનું ફળ પામીયે, દમન તજીને દીલ કરીએ દરવેશજો.
દેવને દેખ રે દીલ દેદારમાં, પોકારીયે શું પ્રભુ નથી પરદેશજો.
સંન્યાસી થઇએ તો સુખદુઃખ સાંભરે, વસ્ત્ર તજીને વનમાં કરિયે વાસજો.
પૂરણ પ્રીત વિના તો પ્રભુજી નહીં મળે, દેહ દમનમાં દુઃખડા બારે વાસજો.
જીતી તો જાણેરે જયાં ત્યાં જીવને, જતી ખરા જે જાણે જીવતી જાતજો.
અલખેલો મેલીને નહિ થાઉ આરજા, ભુલું નહીં કાંઇ દેખીને વળી ભાતજો.
બ્રાહ્મણ તે જાણેરે, સાચા બ્રહ્મને, વિપ્ર વિવેકી વેદ તણો લે સારજો.
રૂષીપત્ની રીઝીરે હરીના રંગમાં, પ્રેમ કરીને પૂજ્યા નંદ કુમારજો.
ખટ દર્શન વાળાને દુઃખડાં ખરાં, બાંધ્યું મારૂં મોહન સાથે મનજો.
જ્ઞાન ગુઢારથ તો મનમાં ગમતું નથી, સુંદર વરને સોંપ્યાં તનમન ધનજો.
આ સારૂં જાણો તો શે નથી રાખતા, જપતપ સાધન જગતમાંહિનું કામજો.
વહોરતિયા વીના તો વસ્તુ નહીં મળે, મધુકર એનો તો ન્યારો છે ઠામજો.
હરી પાસે હતું તે અમને આપ્યું અમ પાસેથી ભરી પ્રેમની પોઠજો.
રઘુનાથના સ્વામીને કહેજો એટલું, હેત હતું તે આપ્યું હૈયાનું હોઠજો.

છોકરીઓની રમત —ઃરાગ ગરબોઃ—

તમને કઇ વહુ ગોરાં ગમશે લાલ અચકો મચકો કારેલી...અચકો.
અમને રૂખી વહુ ગોરાં ગમશે રાજ... ... ...અચકો.
એ ઠીંગણીને શું કરશો રાજ... ... ...અચકો.
એ ઠીંગણી કામણગારી રાજ... ... ...અચકો.
એને ઉંચી મેડીએ બેસાડશું રાજ... ... ...અચકો.
એને ટોપલો ઘરાણું ઘાલશું રાજ... ... ...અચકો.

નરસૈમહેતાકૃત—રાગ ગરબી—

મારૂં વંદ્રાવન છે રૂડુંરે, વઈકુઠે નહિ આવું;
નહિં આવું નંદજીના લાલરે, વઈકુઠે નહિ આવું—ટેક૦
બેસી રહેવું ને ટગટગરે જોવું, નહીં ખાવું નહિ પીવુંરે;
વૈમાન મોકલો તો મોકલો વહેલું, હું આવીશ સૌના પહેલુંરે–વૈકુઠે
બ્રહ્મના લોક તો છે અતી કુડા, વાસી વ્રજના રૂડારે–વૈકુઠે.
જય વિજય બે પોળીઆ હતા, તેને તતક્ષણ મેહેલ્યા કહાડીરે;
નરસૈયાનો સ્વામી અંતરયામી, તમે સંભાળોને સારંગપાણીરે–વૈ.

મુળદાસકૃત—રાગ ગરબી—

કયમ કરી ભરીએ આછા નીરરે, જુમનાને આરે;
કાંઠડે ઉભા ગીરધરલાલરે, ગોપીના વહાલા—ટેક.
સોના રૂપાનો મારો ઘાટ ઘડુલો વહાલા,
ઉઢાણીએ રત્ન જડાવરે, ગોપીના વહાલા.
એકવાર જુમના પાણીરે ગયાંતાં વહાલા,
સાથે સહીયરોની હારરે, ગોપીના વહાલા.

સાસુ ધુતારી મોરી નણુદી ઠગારી વહાલા.
નાનો દીયરીયો દેશે ગાળરે, ગોપીના વહાલા,
એક એક મોતી મારૂં લાખ સવાયું વહાલા.
પરોવ્યું છે તે સોના કેરે તારરે ગોપીના વહાલા.
વળગા જુમી તમે ન કરોને સ્વામી,
મારો તૂટશે નવસર હારરે, ગોપીના વહાલા.
તાણોમાં તાંણો મારો હાર તુટે વહાલા.
મોતીડાં વેરાયાં માણેક ચોકરે ગોપીના વહાલા.
માથે મટુકી હું તો વન વન ફરતી વહાલા,
દેખે મારા મહીઅરીઆનાં લોકરે ગોપીના વહાલા.
મુળદાસ કહે પ્રભુ મોહન મળીયા વહાલા,
પુર્યા મારા મનડાના કોડરે, ગોપીના વહાલા.

રૂઘનાથકૃત—રાગ ગરબી—

નવા નંદ ગામના ગોવાળીયા, માંહે નંદકુંવર સરદાર;
સહુ આવ્યા સાંકડી પોળમાંરે ત્યાં રોકી રાધા નાર—નવા.
ક્‌હાને ગોવાળાને એમ કહ્યું, એને સહુ મળી લો સંકેત;
માંહેથી જવાના પામે જુવતી, એતો પૂરી ફરી દગો દેત—નવા.
ભારી હાર તોડી નાંખુ નારના ફોડું મહીડા કેરૂં માટ;
મારે ઘણા દહાડાની દાઝ છે, આપણી ઓળંગે છે એ વાટ—નવા.
દાણ ચોરી કરીને ઘર ભર્યું છે, આજ ભલી આવી છે હાથ,
રૂઘનાથના સ્વામીને કેહેવાને, સહુ ભરી લઇશું સંગાથ—નવા.

રૂઘનાથકૃત—રાગ ગરબી—

મારો મારગ મેહેલોને મ‌ાવજી, તમે જવાદો જદુનાથ,

માટ મહિડાનું ભારે થયું, મારો જાય સહચરનો સાથ-મારો.
કેમ રોકી રહ્યા છો કહાનજી, કાંઇ શું કરવું છે કામ;
મારો પાલવ મેહેલો પાતાળ, અળગ રહો સુંદર શ્યામ-મારો.
દાણ દધિનું જાણ્યું નથી, નવું નહિ થાય આજ;
પરનારિને નવ રોકીએ, કપરૂ છે કંસનું રાજ-મારો.
ગેડી ગોવાળે ઉંચી કરી ત્યારે જોડયા ગોપીકાએ હાથ;
રૂઘનાથના સ્વામી શામળા, મારૂ જાણે જગનાથ-મારો.

રૂઘનાથકૃત—રાગ ગરબી—

તુંને જાવા નહિ દઉં જુવતી, દાન લીધા વિના આજ;
શાને વાત કરે વઢવા તણી, મને વહેવારમાં શી લાજ-તુને.
ગોપી ત્યાં હરખી વાવાહ પીઉ, લાવો લાવો કરે તે કોક;
રાજ કંસરાયનું કેટલું, મારો અમલ છે ચઉદ લોક-તુને.
તું અજાણી થઇ ગોપીકા, મારૂં નવ દીધું તેં દાણ;
ચાર જુગમાં નંદરાયનું, દાણ ગોરસનું પરમાણ-તુને.
મેં ઘણી ઘણી દીઠી ગોવાલણી, ઠગ તુજ સરખી નહી કોય;
રૂઘનાથના પ્રભુને છેતરી, કેમ જાય છે આજ જોય-તુને.

રૂઘનાથકૃત—રાગ ગરબી—

અલ્યા વેગળો રહે વરણાગીયા, મેં જોયું તારૂં જોર,
કંસ સારૂં નાશી આવીયો, થઇ રહ્યો નંદકીશોર-અલ્યા૦
આશા અભિમાને બોલવું, ક'હાન કીજે નહિ મોટાઇ;
મુલ અજાણ્યા આગળ હાંકીએ, વહાલા હું નહીં જાઉં વહાઈ-અલ્યા.
વાત જવાદે ને દાણની, પીઓ તો ગોરસ પાઉં;
તમે નવરા છો નંદલાલજી, હું મારગ ખોટી થાઉં-અલ્યા૦

મોહ મીઠાં બોલે તો મળે, વહાલા વઢવાની શી વાત;
રૂઘનાથના સ્વામી શામળા, મળીશું માઝમ રાત-અલ્યા૦

દયારામકૃત—રાગ ગરબી—

કાનુડો કામગારો.................સાહેલી આતો.
કાનુડો કામણગારો રસ ભર્યો ને રૂપાળો
આશો આંખલડીનો ચાળોરે......સાહેલી આતો.
રંગ રાતો મદ, માતો, વાંસળીમાં ગીત ગાતો.
નઇણાસું કરે વાતોરે.............સાહેલી આતો.
જળ જમુના ગઇતી પાણી, પ્રેમ પીડા ભરી આણી,
ઘેલી થઇ હું આવી છાનીરે......સાહેલી આતો.
તેં કહ્યું તે મેં ન માન્યું, આજ મારી જાતેજ આણ્યું,
આવડું મેં નો'તું જાણ્યુંરે......સાહેલી આતો.
એહેની તારે પાયે લાગું, વાહુલા વીન ઘેલુ લાગ્યું.
દયાનો પ્રિતમ માગુંરે...........સાહેલી આતો.

નરસૈમહેતાકૃત—પ્રભાત—રાગ ગરબા—

જાગોરે જસોદાના જીવણ વહાણેલાં વાયા,
તમારે ઓશીકે મારાં ચીર ચંપાયાં—જાગોરે૦
પાંશુરે મરડો તો વા'લા ચીર લઉરે તાણી,
સરખી સમાણી સઇયરો સાથે, જાવું છે પાણી—જાગોરે.
પંખીડા બોલેરે વહાલા, રજની રહી થોડી,
સેજલડીથી ઉઠો વહાલા, આળશડાં મોડી—જાગોરે૦
સાદડી પાડું તો વાહલા, લોકડીઆ જાગે,
અંગુઠો મરડું તો પગના ઘુઘરા ગાજે—જાગોરે૦

સાસુડી જાગેરે, વેરણુ નણુદી જાગે,
ઓ પેલી પડોસણને ઘેર વલોણું વાગે—જાગેરે૦
જેને જેવો ભાવ હોય તેને, તેવું થાયરે,
નરસૈઆના સ્વામી વીના રખે વહાણુલુ વાએ-જાગેરે૦

દયારામકૃત સ્તુતી—રાગ ભજન ગરબી—

શ્રી વલ્લભ વિઠલ શ્રીજી સ્વામી શામળીયા વા'લા,
સઘળું સમજો છો અંતરજામી............નંદલાલરે.
ભય તો લાગે છે મુજને ભારિ, શામળીઆ વા'લા,
અંતકાળે શી વલે થશે મારી............નંદલાલરે.
સેવા સ્મરણના ભાવે કીધું શામળીઆ વા'લા;
સંકસાધુને દુઃખ દીધું......................નંદલાલરે.
વેદધર્મને વીસર્યા, શામળીઆ વાલા...............
અવગુણ ભર્યા છે મુજમાં સારા...........નંદલાલરે.
સહુ જાંણે છે ભકત સાચો શામળીઆ વા'લા.
પાખંડી પાપી નથી કાચો.................નંદલાલરે.
આદ્ય ગ્રહ્યાનીજ લાજ ધરજો શામળીઆ વા'લ';
પીડા ન પામુ એવું કરજોરે...............નંદલાલરે.
સન્મુખ લોચનમાં આવી રહેજો, શામળીઆ વા'લા,
દોષ ન જોશો દરશન દેજો.................નંદલાલરે,
શ્રી મુખ બોલ્યા તે સાચુ કરજો, શામળીઆ વા'લા.
દુઃખ દયાના સરવે હરજો...................નંદલાલરે.

દયારામકૃત—સ્તુતિ રાગ ભજન ગરબી—

સર્વ તજીને ભજીયે શ્રી ગોવિંદને,

જે નારાયણ નોધારાના આધારજો;
ભાંગે સંકટ કુડારે સંસારના,
જેના નામે ઉતરીયે ભવપારજો—સર્વ
અપર માને વચને ધ્રુવજી વન ગયા;
નારદજીએ દીધો છે ઉપદેશ જો;
જ્ઞાન ભકિત વૈરાગ્ય તે મનમાં આણીયાં.
પ્રભુ ભજ્યા કાંઈ ત્યાં જઇ બાળે વેશજો-સર્વ
દૈત્ય પુત્ર પ્રલ્હાદજી આગે થયા,
લાગ્યો છે કાંઈ પિતા પુત્રનો વાદજો,
સ્તંભ થકી પ્રગટયારે નરસિંહ રૂપ ધરી.
શ્રી મહાપ્રભુજીએ કીધો તેને સહાયજો-સર્વ.
લાખાગ્રહમાં પાંડવને આવી મળયા,
ભકતજનોને દીધી છે, ઘણી ધીરજો;
સ્મરણ પહેલાં આવ્યા છોરે તમે સદા.
ભકતજન ઉગાર્યા પાંચે વીરજો—સર્વ.
સુદામાનું દરિદ્રપણું તો જાણીયું,
મુષ્ઠિક તાંદુલ આરોગ્યા મહારાજજો;
દાસ દયાના પ્રભુજીએ કરૂણા કરી,
ભકત જનનાં કીધાં કોટીક કાજજો—સર્વ.

અધ્વર્યુકૃત પંદર તીથી—સો. મા. તીલકનો—ગરબો—

પડવે શું શુરવિર સિંહ સિધાવ્યારે,
ઓ કેશરી હિંદ કુમાર શું તલસાવ્યારે.
બીજે, બળાપો થાય થયા શું વિયોગીરે,

અદ્રશ્ય થયા શું આપ ભારતના ભોગીરે.
ત્રીજે, તિલક વીર હિંદનો હીરોરે,
ગુમાવ્યો નર ને નાર મળે ક્યાં વીરોરે,
ચોથે, તે ચતુરાઇ તરીતી ઝાઝીરે
જગાવીઓ ભારત દેશ રહ્યા આખો ગાજીરે
પાંચમે, પ્રાક્રમ તમારૂં [સાલેરે
હિણભાગી કીધો દેશ કોને હવાલેરે.
છઠે, છેતરી છેહ અમને દીધોરે,
સ્વરાજ્યની આપી આશ પ્યાલો પીધોરે,
સાતેમનું, તે સત્ય શસ્ત્ર કીધુંરે
લીગ વિજય કરવા કાજ બીડું લીધુંરે
આઠમે, તો આશ મોટી રાખીરે.
ચાહોમ કરી સરવસ્વ પ્રેમ રસ ચાખીરે
નોમે, રત્ન નર નમેરાં કીધારે.
દુઃખ વેઠયાં દેશને કાજ ક્યાં સીધારે.
દશમે, દાવાગ્નિ ઉર સળગ્યોરે.
વાદળ રૂપી એ યમ વેરી વળગ્યોરે,
એકાદશી, જે વ્રત છે ફળ હારીરે;
વ્રત કરવા કિયે દેશ ગયા ગુણશાળીરે.
બારસે, બેડી ધરી દેશ માટેરે,
ખટ* વર્ષ રહ્યા શું કેદ સત્યને સાટેરે,
તેરસે, ત્રણ વાર જેલ મહેલ શોભાવીરે,
તજાવવા] તનના ટેક ગયા સૌ હારીરે,

ચૌદશે, ચિતવન તમારૂં કરીયેરે,
દીન રજની ક્ષણુક્ષણુ, ધ્યાન તો ધરીયેરે,
પુનમે, તુજ પ્રેમ રૃદયમાં રાચેરે,
વીર સમસ્ત પાકો દેશ મણી, એ યાચેરે,

પ્રીતમ કૃત—રણછોડજીની ગરબોઃ—

ધન્ય ડાકોર રૂડું ગામ, વસે મારો વહાલોરે
શામળીઓજી ચતુર સુજાણ, તેને જોવા ચાલોરે.
બહુ બોડાણાની પ્રીત, પ્રભુજી પધારયારે;
અહીંઆ આવી ઉત્તમ કીધા કે, અધમ ઓધારયારે
ઘણા પાપી તે પાવન થાય, દરશન કરતારે;
દુઃખ જન્મ મરણના જાય, સામા ડગ ભરતાંરે,
એવો આનંદ રૂપી અખંડ, અંતરજામીરે;
વહાલો પ્રેમ તણે વશ થાય, પ્રીતમનો સ્વામીરે
એતો ભકત તણે વશ થાય, પ્રીતમનો સ્વામીરે.

શ્રી રણછોડજીની પંદર તિથિઓ—રાગ ગરબી—

સખી પડવે, પુરણ બ્રહ્મ જે કોઇ જાણેરે,
રૂડો રણછોડજીનો ધર્મ વેદ વખાણેરે,
સખી બીજે, બોડાણાજી બોલ બોલ્યા એવારે
રાખશો તો રહેશે તોલ, ઉપજે એવારે
સખી ત્રીજે, તે તુલસીનાં વન પ્રભુજીને પ્યારારે
હાથમાં વાવે હરિના જન, શોભે સારારે
સખી ચોથે, ચાલ્યા જાય, વસતી વાટેરે;
રૂદીયામાં રણછોડરાય, મળવા માટેરે

સખી પાંચમે પળીયા પંથ, તડકા તનમારે;
સેવા કરે હરિના જન, મોજ્ઞા મનમાંરે.
સખી છઠ્ઠે, છાપાં અંગે, ઘણિનાં ધરીયાંરે;
રાખે રૂદિયા સાથે રંગ,હવે મન હરીયારે,
સખી સાતમે, સુંદર શ્યામ, મોહન મળીયારે,
હું તો આવીશ તમારે ગામ, ફેરા પૂળીયારે,
સખી આઠમે જોડી વહેલ, બળવંત બેઠારે.
પુરવ દેશમાં કરી મહેર પંથમાં પેઠારે,
સખી નોમે, નમવા જાય, આણી રાખેરે,
સેવક સુતા સાંગીમાંય, હરી રથ હાંકેરે,
સખી દશમે આવ્યા ડાકોર, હરજી રસીયારે,
તે ઠેકાણે ડાકોર, વ્હાલો મારો વસીયારે,
સખી એકાદશી; ના દન, ગુગળી ઘેરયારે;
મધરાતે આવ્યા મહારાજ, હેરણ હેરયાંરે,
સખી બારસે, બાંધ્યાં છે બંધ સેવકથી છાનારે,
સોનું તો સત્રા વાલ પુંજીમાં પામ્યારે,
સખી તેરસે, ગુગળી ઘેર, પાછા ફરીઆરે,
મધરાતે આવ્યા મહારાજ, કારજ સરીયારે.
સખી ચઉદશે, ચરણામૃત પ્રેમે પીધારે,
હરી કઠણ નંદલાલ સંદેશા ન કીધારે.
સખી પુનમે, પુજા થાય. શોભા સારીરે,
દરશન કરવાને જાય, નરને નારીરે.
સખી પંદર તથો સતવાર, જે કોઇ ગાશેરે,
તેને મળશે દ્વારકાનો નાથ વૈકુંઠ જાશેરે,

મીરાંબાઇ—રાગ ગરબી—

વાટ જુવે છે મીરાં રાંકડી, ઉભી ઉભી—વાટ૦
મુનીવર સ્વામી મારે મંદીર પધારોરે;
વા'લા સેવા કરીશ દીન રાતડી, ઉભી ઉભી—વાટ૦
પુલના તે હાર ને પુલના તે ગજરારે,
પુલના તોરારે પુલ પાંખડી ઉભી ઉભી—વાટ૦
સુંદર પકવાન મીઠાઇયોને મેવારે,
ઘેબર જલેબી તલ સાંકળી ઉભી ઉભી—વાટ૦
લવીંગ સોપારીને પાનના બિડલાંરે,
એલચી દોડાને તજ પાંખટી, ઉભી ઉભી—વાટ૦
સાવ સોનાના સોગઠાં ઢાળ્યારે,
રમવા આવો તો જાય રાતડી, ગીરધરનાગુણ
જોતાં ઠરે છે મારી આંખડી ઉભી ઉભી—વાટ૦

—રાગ ગરબી—(શંકર વર)

આજ મારે ઘેર સાહેબોરે, શંકર આવ્યા બાર,
ઊમયાએ તપ માંડીયા, વરૂં શિવશંકર ભરથાર,
શંકર વર સજ કરો.—(ટેક)
ઊમયા ઉભાં તપ કરેરે, જોવા આવ્યા ઇશ,
મહા વનમાં તપ માંડીયાં, તેને વહી ગયા જુગરે પચીસ,—શં૦
મેં તમને વર આપીયોરે, ઊમયા જાઓને ઘેર,
મેનાને મંદીર વસો, મારે કરવી છે કંઇએક પેર—શં૦
ઊમયા ઉઠીને આવીયારે, માને લાગ્યાં પાય,
મેના મા મેં વર વરસો જેને ચૌદ ભુવન મુખસાંઇ—શં૦

મેના મુખથી બોલીયારે, સાંભળ ગવરી વાત,
ભીખારીને શું વરાં, એની કેઇ નથી જાણતું જાત—શં૦
ઘરડો જોઇ લાજાં નહીરે, બોલ્યાં મુખથી વાણુ,
બીજો વર હું નહીં વરૂં, શિવશંકર પાખે જાણુ—શં૦
વૃધ્ધ વૃષભે ચડી આવીયોરે, જોગી સરખું રૂપ,
એ વરને તું શું વરે, બીજા છેરે ભુતળમાં ભુપ—શં૦
વાઘાંબર શિવ હોડણેરે, મસ્તકે બ્રહ્મ કપાળ,
નાગ હાર હરાવળી શિવ, કંઠે સોહિયે રૂંઢમાળ—શં૦
જટાજુટ ભસ્મે ભરાયોરે, અંગે વીટયા નાગ,
મેના મનમાં લાજીયાં એને નથીરે દીધાનો લાગ—શં૦
મેના મુરછાંગત હવાંરે, પડીયાં ધરણી હેઠ,
ઉમયાએ મન વિમાસીયું, મારે કરવી તે કંઇ એક પેર—શં૦
ઉમયા કહે સુણો નાથજીરે; મેના થઇ છે મૂઢ
તુજને કો જાણે નહીં, તારૂં આદ અંતર તે ગૂઢ—શં૦
ઉમયા કહે સુણો નાથજીરે, કરોની રૂપ પ્રકાશ;
પુરમાં જોવા સહુ મળ્યાં તારી થાયરે જંગતમાં હાંસ—શં૦
વચને રૂપ પ્રકાશીયુંરે, સુરજ કોટી પ્રકાશ;
સોળ કળા શશી જગમગે, ગંગ મસ્તકે લીધો વાસ—શં૦
શંકર નામે સાંભળ્યો રે, વસે તે વાસ કૈલાસ;
કાને કુંડળ ઝળહળે, ઊર કૌસ્તુભ મણિનો હાર—શં૦
મેં તુંને જાણ્યો સદારે, ઓળખીયો એણીવાર;
વચને વિશ્વંભર થયા, જોઇ હસવાને લાગી નાર—શં૦
શંકર સજ થઇ આવીયારે. ઉભા તોરણબાર;
મેનાં મનમાં હરખીયાં, હવે છેરે દીધાનો લાગ—શં૦

ચોંખી લીધા પદમનીરે, પીંડી નાખી ચાર,
નાક સાહી વર નરખીયારે, જીરે બેસણુ સુનાનાં પાટ—શં૦
કન્યાએ કાંકણુ પેહેરીયારે; પડી પાનેતરે ગાંઠ,
અંતર પટ આડે ધરયા જીરે, હોઇરે તંબોળ છાંટ—શં૦
ઊમયા શંકર પરણીયારે, પોતાં મનમાં કોડ;
કૃષ્ણાબાઇ ચરણે નમે; મળી સરખેને સરખી જોડ - શં૦

નરસેંમ્હેતા કૃત—દાણલીલાની ગરબી—

હાંરે દાણ માગેરે દાણ માંગે, હાંરે તારી મીઠડીના બોલ બાણ વાગેરે.
હાંરે કાન કીયા મુલકનો સુબો, હાંરે કાન મારગ વચ્ચે ઉભોરે
હાંરે કાન કીયા મુલકનો રશીયો હાંરે મારા મારગ વચ્ચે વશિયોરે
હાંરે કાન કીયા મુલકનો દાણી, હાંરે મારી નવરંગ ચુંદડી તાણીરે.
હાંરે કાન કીયા મુલકનો મેહેતો, હાંરે કાન મારા મારગ વચમાં રહેતોરે
હાંરે કાન જળ જમનાને આરે, હારે એમાં કોણ જીતે ને કોણ હારેરે.
હારે કાન એમાં નથી સાકર નથી મેવા, હાંરે ખાટી છાશમાં શું આવ્યો લેવારે.
હારે મહેતા નરસઇના સ્વામીને વારી, ગૌ, ગોવાળીયામાં ચારીરે.

પ્રીતમ કૃત—રાગ ગરબી—

ગરજીરે તમને દીઠા તે ગીરધારી, મતલબીયા છો મેમાન મોરારી-ગરજી
મનેરે માયા લાગી છે તમારી, મારે મન ઝઝી છે મોરારી,
વાલારે મને શા માટે વિશારી... ... ...ગરજી.
ચડેલીરે મને ખબર આવી પડતી, એની સાથે પ્રીત નહીરે કરતી,
વા’લા તો મને મેલી ગયા રડતી... ... ...ગરજી.
મેતારે જાણ્યું ઉજળું તે દુધ હશે, તેનેરે આને વાડયા મને છાશે,
રહીતી હું તો તારે વશ્વાસે.... ... ...ગરજી.

જસોદાના કાન તમેરે કાળા કયાર બહુ આંખ્યો તણા ચાળા,
તે પર હું તો મોહી છું નંદલાલ ... ...ગરજી
હવેરે હરજી ઘણું થયું ગીરધારી ક્ષમા કરો ચુક થઈ છે મારી
થઇને રહી છું દાસી હું તમારી... ... ...ગરજી
પ્રીતમના સ્વામી મને મળીયા દુઃખરે મારા જનમ તણા ટળીયા,
ગોપીરે સહુ આનંદથી મળીયા... ... ...ગરજી

—ગરબી—

માથે મટુકીને મહીડાંની ગોળી, મહીરે વેચે ચંદ્રાવળીરે;
વેચંતી સાચંતી નગરમાં પેઠી, કાનુડો છેલડો સાહી રહ્યોરે—માથે.
મેલો મેલો કા'નજી જવા દો જાદવજી, અમઘેર સસરો રીસાળવોરે;
તમારા સસરાને બીજ વહુ આરૂ આણીઆલુ તમથી ઘુંઘટ તાણે અદકોરે—
વેચંતી સાચંતી નગરમા પેઠી, કાનુડો છેડલો સાહી રહ્યોરે;
મેલો મેલો કાનજી જવાદો જાદવજી, અમઘેર સાસુ રીસાળવારે,
તમારી સાસુને બીજી વહુઆરૂ, આણી આલુ તુમથી પાયે પડે અદકારે—
વેચંતી સાચંતી નગરમાં પેઠી, કાનુડો છેડલો સાહી રહ્યોરે;
મેલો મેલો કાનજી જવાદો જાદવજી, અમઘેર જેઠ રીસાળવારે;
વેચંતી સાચંતી નગરમાં પેઠી કાનુડો છેડલો સાહી રહ્યારે;
મેલો મેલો કાનજી જવાદો જાદવજી, અમઘેર દીયર રીસાળવારે,
તમારા દીયરનેરે બીજી ભોજાઇ આણી આલુ તમથી હોરી ખેલે અદકેરીરે—
વેચંતી સાચંતી નગરમારે પેઠી, કાનુડો છેડલો સાહી રહ્યોરે;
મેલો મેલો કાનજી જવાદો જાદવજી, અમઘેર નણદી રીસાળવારે,
તમારી નણદીને બીજી ભોજાઇ આણી આલું, તમથી માથા ગુંથે અદકેરીરે—
કડવે વચને ગોપીઓ એમ બોલે, મેલો મેલો પાલવ નીર્લજરે,

દુર્જન દેખે તમે નહી લાજો, છાતી વહુકે મહારીરે–માથે,
તોયે ન સમજે છોગાળો છબીલો, પાલવ ઝાલી ઉભો રહયોરે;
ચીર ફાડી ચંદ્રાવળી નાહી, કાનુડો હાથ ધરી રહયોરે–માથે,

—રાગ ગરબી—

પાતળીયા પાલવ મેલોરે પાયે પડું છું, છબીલા છેડો મેલોરે, પાયે પડુ છું
વા'લાજી મારા વદ્રાવનની વાટે જાતાં, શીદ મને નડોછોરે, પાયે પડુ છું
વા'લાજી મારાં છલકાશે મારૂં બેડું, કોઇ જોઇને કહેશે ભુડુંરે, પાયે પડું છું
વા'લાજી મારા કામ ઘણું છે ઘેર મારે, શું રોકો જુમના આરેરે પાયે પડુ છું
વા'લાજી મારા લોક જાણે એવું લાગે, અમે સાસુની વહુવારૂંરે પાયે પડુ છું
વા'લાજી મારા કંથને કપરો જાણો, કાંઇ સજા દે પરમાણેરે, પાયે પડુ છું
વા'લાજી મારા સ્વામી રવીદાસના સોહાગી, મને માયા તારી લગીરે, પાયે પડુ છું

—મહાકાળીનો ગરબો—

પાવા તે ગઢથી ઉતર્યાં મહાકાળીરે,
મા પરવરીયાં ગુજરાત પાવાવાળીરે,
મા સોળ કરો શણગાર મહાકાળીરે, માની ઓઢણી ઝાકઝમાળ પા૦
માને કાંબીને કડલાં શોભતાં મહાકાળીરે, માને ઝાંઝરનો ઝમકાર પા૦
માને કાંબીને કડલાં શોભતાં મહાકાળીરે, માને દસે આંગલીએ વેઢ પા૦
માને ઝાલને ઝુમણું શોભતું મહાકાળીરે, માને કંઠે એકાવન હાર પા૦
માને નાકે નકવેસર શોભતું મહાકાળીરે, માને ટીલડી તપે લલાટ પા૦
માને સેથો ભર્યો સીંદુરનો મહાકાળીરે, માનો ચોટલો વશીયલ નાગ પા૦
મા ચોમઠ બેની તેડાવશુ મહાકાળીરે, મા સાથે કેવળ વીર પા૦
મા ફૂલના દડા હાથમાં મહાકાળીરે, મા પરવરીયા ગુજરાત પા૦

મા પાટણ પરગણું તાહારૂં મહાકાળીરે, મા ગુજર ખંડમાં ગામ પા૦
મા ચુનખલપુર સોહામણું મહાકાળીરે, માનો તેને ટોડ પુરવાસ પા૦
મા સરવે મળીને કરી સ્થાપના મહાકાળીરે, માજી માનસરોવર માંય પા૦
મા કુકડીયારે સજ કર્યા મહાકાળીરે, મા થયા તે ઘડી અસવાર પા૦
મા કેસરી વાઘા પેહેરીયાં મહકાળીરે, મા લીધુ અમર ભાલું હાથ પા૦
મા રમતાં રમતાં નીસર્યાં મહાકાળીરે, આવ્યા માન સરોવર પાસ પા૦
મા સાથે લસ્કર કુતકી મહાકાળીરે, આવ્યા માન સરોવર માંય પા૦
માન સરોવર તલાવડી મહાકાળીરે, તેમા ભરીયાં નીરમળ નીર પા૦
મા ઉતરીને કીધા પોતીયા મહાકાળીરે, માએ નાહીને પીધું નીર પા૦
મા ઘોડીનો ઘોડો થયો મહાકાળીરે, મા અસ્રીમાથી પુરૂષ પા૦
માનો પટંતરો ત્યાથી થયો મહાકાળીરે, માનો પૃથ્વીમાં મહીમાય પા૦
મા હીંદુ કેરા દેવતા મહાકાળીરે, બળધારી બહુચર માંય પા૦
મા લીલા તે નેજા ફરૈહરે માહાકાળીરે, આવી મૃગલા કેરી ફોજ પા૦
મા બહુચરમાં એમ બોલીયા મહાકાળીરે, અલ્યા માં લઈશ મારૂં નામ પા૦
મા મુગલે વાત મનમાં ધરી મહાકાળીરે, ચડો મુગલા કેરા ફોજ પા૦
મા બહુચર માના મૃગલા મહાકાળીરે, તે તળીયા નાત્રા માંય પા૦
કુકડીયા ભોજન કીધા મહાકાળીરે, પછી ચડકી તે માને રીસ પા૦
મા મુઆ તે મૃગલા બોલીયા મહાકાળીરે. મા અસુર તણા ઘડ માય પા૦
મા બહુચરમાં તમે કોપીયા મહાકાળીરે, પછે આઇ થયા અસ્વાર પા૦
મા ત્રિશુળ લીધુ હાથમાં મહાકાળીરે; મા કીધો અસુર તણો નાશ પા૦
મા કુદી ઘોડે મારીયો મહાકાળીરે; મા હાથી પાડયો એક પા૦
મા મોટો મુગલ એક મારીયો મહાકાળીરે; બીજા મુગલનો નહિ પાર પા૦
મા બળ કરી મુગલ મારીયા મહાકાળીરે; માએ પાડયાનો ભાણેજ પા

મા સામે થયુ સઉ એકઠું મહાકાળીરે, મા ચાલ્યા તે મુગલ પાસ પા૦
તેં મારૂં તે વાર્યું મહાકાળીરે, તે હાથે વસાવ્યું વેર પા૦
ત્યાં હાથ જોડીને આવીઆ મહાકાળીરે, માને લળી લળી લાગે પાય પા૦
મા સોનાના ઘડાવું કુકડા મહાકાળીરે, મા લાવું મડપમાં પા૦
મા તારૂં દેવળ ફરી ચણાવશું મહાકાળીરે. મા ઉપર ધોળી ધજા પા૦
મા તારો ચાચર સાધશું મહાકાળીરે; મા કહે વલ્લભ કોડે બાંધશું પા૦

કંકોત્રી

કંકુ છાંટી કંકોતરી મોકલે, કોડે કા'વે સુભદ્રા બેન -વીરા વહેલા આવજો.
દેવ દુંદાળાને લાવજો, એ છે પાર્વતીના પૂત્ર-વીરા વહેલા આવજો.
શ્રી કૃષ્ણ બળદેવ બે બાંધવા, પવીત્ર પીતા વાસુદેવ-વીરા વહેલા આવજો,
પાંચ પાંડવ દાસ તે તમતણા હરનીશ જપે તમારૂં નામ—વીરા૦
જગતજનેતા દેવકી ને રોહીણી, અજણાદેવી તમારા માત—વીરા૦
ભત્રીજા ભલા મન ભાવના, તમ આવે થાશે સુખ ચેન—વીરા૦
રાણી રૂકમણીરે સતી સતભામાનેયે જાંબુવંતી વીરા વહેલા આવજો.
ભીડભંજન તમારી ભાભીઓ, સોળ સહસ્ત્ર એકસોને આઠ—વીરા૦
કંઠ જેઠ દીયરીઆને કોડ ઘણી તમે ભવતારણ ભગવાન—વીરા૦
સાથે જાદવ સઘળાને લાવજો, બીજી ઉત્તમ વરણ અનેક—વીરા૦
વેદ વાંચતા વીપ્રને લાવજો, બીજો સર્વે કુટુંબ પરીવાર—વીરાં૦
થોડું લખ્યું ઘણું કરી વાંચજો; પ્રભુ નોધારાના આધાર—વીરાં૦
પ્રતીદ્રષ્ટીયે વે'લા પધારજો, શેષનાગ ન પામે પાર-વીરા વહેલા આવજો.

સિધ્ધરાજ અને જસમા ઓડણની ગરબી.

ગાજે પાટણપુરમાં ગરવી ગુર્જરનો ધણીરે,
સાચો મીઠળો પેલો સોલકી સિદ્ધરાજ;
જેની કીર્તી વ્યાપી રહી આ જગમાં ઘણીરે,

તેણે લોકો કાજે વાવ કુવા બંધાવીઆરે,
મોટાં માન સરોવર દેવળ ધર્મ વીશાળ;
પોષી સર્વ પ્રજાને શત્રુ સર્વ નમાવીઆરે,

તેણ પાટણ પાસે એક સરોવર આદર્યું રે;
એ.દે ખાડા ત્યાંતો માળવી ઓડણ અનેક,
નાંખે ઓડણો મટોડા માય લઈ પણુ.

પાળે વડની ડાળે ઝુલે બાળક પારણે,
માટી લેતા જસમા ઝુલાવે નીજ બળ
વળતાં મુખડું દેખી જાય કુંવરને વારણેરે,

સાદે વેષે પૂરતાં રાજાએ દેખી પરીરે.
જાતે રૂપાળી રંગીલી મરમ ચતુર,
પાસે જઈને રાજા કહે છે સુણ તું સુંદરીરે

સિદ્ધરાજ—માટી સારવાને આ કોમળ કાયા નથીરે,
પાળે બેસીન રીઝવ તું તારૂં બાળ;
બીજી ઓડણો છે કામ કરે તરી વતીરે.

જસમા—જસમા કહે છે રાજા કામ કરી ખાવું ગમેરે,
મુજને બેસી રહતા વાગે અંગમાં પેગ;
મ રા નવરા દાડા બેઠે નવ જાય દીસ

સિદ્ધરાજ—જસમા જંગલમા વસવાને તું સરજી નથીરે,
મારા નગર તણો તું આવીને જો નાક.
પાટણપુરની શોભા હું તુજને શું કહું કથીરે.

જસમા—નગરે અંધારી શેરીને ઉંચી મેડીએરે.
તેમાં માણસ આડે ચાલ્યાનો નહી માર્ગ,
જાણે ઉનાળે ઉભરતી દેખું કીડીઓરે.
સિદ્ધરાજ—જસમા માણુસ બહુ દેખીને શું ઘેલી બનીરે;
તેરા હલકા મનમાં ઉઠે હલકા ઘાટ,
ન કળે ખાખરની ખીસ્કોલી સાકર સ્વાદનેરે.
જસમા—રાજા મેલાં મન માણસનાં મેલા શહેરનારે,
મેલી ગલીઓમાં મારે છે દુર્ગંધ;
મેલાં ઝેર તણાં જીવો તે જીવે ઝેરમાંરે.
સિદ્ધરાજ—જસમા રાજાના દરબારો તેં દીઠા નથીરે,
તેમાં બાગ બગીચા ખીલે ફૂલ ગુલાબ;
મોટા હોજ ફુવારા ઉડે જોસથીરે;
જસમા—રાજા જંગલ આગ બાગ બગીચા ધુળ છેરે,
જેવો સૂરજ આગળ તારાનો ચળકાટ.
મારા જંગલની મોજે તો મોઘે મુલ છેરે,
સિદ્ધરાજ—જસમા જંગલની વાતો તું આજ વીસારજેરે.
મીઠા નરઘા ને સારંગી કેરા સુર ગાજેરે,
ગાયન સુણવા કાજ આપ્યા સુંદર કાન.
જસમા—રાજા નવ રીઝું સારગી કેરા સુરથીરે,
મેના મોર બપૈયા ટેવ્યા છે મુજ કાન;
વાતો કોયલના ટૌકાની તો કહેતા નથીરે.
સિદ્ધરાજ—ઓડણુ આવો તો ઉતારૂ મેડી માળીએરે,
રહેજો મિત્ર સહોદર સર્વ સંબંધી સાથ;
તમને પ્રીયજનો માનનીને નિશદીન પાળશુંરે.

જસમા—મારે ઓડણને ઉતારવા જોઈએ ઝુંપડીરે,
મેડી માળે ચડતાં મુજને આવે ફેર;
પડતાં પગ ભાંગે ને કાયા થઇ જાય કુબડીરે.
સિદ્ધરાજ—ઓડણ આવે તો પીરસાવુ મેવા ચુરમાં.
ઝુલે હાથી ઘોડા ગુર્જર પતિને દરબાર,
તેને દેખીને હરખાશો ઓડણ ઉરમાંરે,
જસમા—મારે ઓડણને તો વાળુ જોઇએ ઘેંસનારે,
રાજા શું છે મારે હય હાથીનું કામ;
દહીં ને દુધ મજેનાં મારે ભુરી ભેંસનાર,
સિદ્ધરાજ—ઓડણ માગીયો ને આછા સાળુ ઓઢણાંરે.
હીરા માણેક મોતી સોનાના ભંડાર,
આવી કંચનવરણી કાયા પર શોભે ઘણાંરે.
જસમા—છાયલ ટકશે આછાં સાળુ તો ફાટી જશેરે,
નખું ઘાસ ચણોડી ગળી કંઠે હાર;
પહેરું ફુલ તણી માળા તો પરણ્યા રીજશેરે.
સિદ્ધરાજ—જસમાં કહે તું મુજને કેવો છે તારો પતીરે,
તારા જેવી સમજુ નારી જેને ઘેર;
એના જેવો સુખીઓ આ જગમાં બીજો નથીરે.
જસમા—પેલો કેડ કસીને કામ કરે મારે પતીરે,
જેના મોળીયામાં બહેકે છે બહુ ફુલ,
જેના કોદાળીના ઘાથી ધરતી ધ્રુજતીરે.
સિદ્ધરાજ—જેને કામ કરતાં એ ન્યાળે તારા ભણીરે,
એના મનમાં તારો પુરો નહી વિશ્વાસ;
તારી બુજ ન જાણે જસમા એ તારો ધણીરે,

જસમા—રાજા સાચાને ભય લેશ નથી સંસારમાંરે,
મારા પતીને મારો સંપુર્ણ વિશ્વાસ.
હું તો અન્ય જનોને ભાઇ ગણી રહુ ભારમાંરે,
સિદ્ધરાજ—જસમા રાણા ને રાજાને હું તાબે કરૂં રે,
મોટા મહારથી પણ ન આપે સામો બોલ;
તારા આગળ હું નવ અમલ ચલાવા આદરૂરે.
જસમા—રાજા કાયા ને માયા પર બળ નૃપનું વસ્યુંરે,
પ્રભુએ જીવ ધર્યો છે જુદો કાયા માય;
ભારે ભુપ તણું પણ તે પર ન ચાલે કશુંરે.
સિદ્ધરાજ—જસમા દ્રઢતા તારી દેખી વિસ્મય થાય છેરે,
આવાં દંપતીને પણ આખર હોય વિયોગ,
મીથ્યા આ જગના સુખ માટે મન મુંઝાય છેરે.
જસમા—રાજા કોઇ ન જાણે કાલે મારૂં શું થશેરે.
એવી અલ્પ જીંદગી માણે આ સૌ લોક;
રૂડી રહેણી સુખ પરલોકે પુરણ આપશેરે.
એવું કહીને જસમા ટોપલી લઇ પાછી ફરીરે,
રાયે લીધો વળતી પાટણ કેરો પંથ
થઇ છે જસમાના પતિવૃત્તની જેને ખાતરીરે,

